

1. Корпоративна информация

Организация и собственост

„ЧЕЗ Трейд България“ ЕАД („Дружеството“) е еднолично акционерно дружество с адрес на регистрация в Република България, гр. София 1000, район Триадница, пл. „Позитано“ № 2, ет. 7, офис 7. Дружеството е 100% собственост на ЧЕЗ а. с., Чешка Република, Прага 4, ул. Духова 2/1444 (Едноличният собственик на капитала). Дружеството е регистрирано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията под ЕИК 113570147.

Дружеството е регистрирано на 25 март 2005 г. по силата на съдебно дело № 255/2005, в град Перник. Капиталът на Дружеството е в размер на 500.000 лв., разпределен в 500.000 обикновени, поименни, налични акции, всяка от които с номинал от 1 (един) лев и е еднолична собственост на ЧЕЗ а.с, Чешка Република. Броят на персонала съгласно организационната структура към 31 декември 2018 г. е 35 служители (2017 г.: 34).

Финансовият отчет на ЧЕЗ Трейд България ЕАД е одобрен от Съвет на директорите на 29 март 2019 г. Ръководството на Дружеството включва неговия Съвет на директорите. Лицата, натоварени с общо управление са представени от Одитния комитет на Дружеството.

Регулаторна рамка

Дейността на Дружеството се осъществява в съответствие с нормативната база на енергийния сектор в България, постановена със Закона за енергетиката (ЗЕ), Правилата за търговия с електрическа енергия, Правилата за разпределение на пропускателни способности по междусистемното сечение между контролните зони на ЕСО и съседните системни оператори и другите приложими подзаконовни нормативни актове.

Управление на дружеството

Едноличен собственик на капитала на Дружеството е ЧЕЗ, а.с., Чешката Република.

Дружеството е с едностепенна система на управление – Съвет на директорите.

Дружеството се представлява от Изпълнителния директор и един от членовете на Съвета на директорите, действащи заедно. Лицата, натоварени с общо управление са представени от Одитния комитет на Дружеството.

Към 01.01.2018 г. Съветът на директорите на Дружеството се състои от следните трима членове:

- Владимир Георгиев Дичев – Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
- Атанас Желязков Димов – Член на Съвета на директорите.
- Балаж Хайду – Член на Съвета на директорите.

С решение на едноличния собственик на капитала от 21.09.2018 г., в сила от 01.10.2018 г., г-н Владимир Дичев и г-н Балаж Хайду са освободени като членове на Съвета на директорите на Дружеството.

Г-н Душан Рибан и г-н Кръстю Георгиев Икономов са избрани за членове на Съвета на директорите. Посочените персонални промени в Съвета на директорите са вписани в Търговския регистър към Агенция по вписванията на 05.10.2018 г.

Към края на 2018 г. не са извършвани други промени в Съвета на директорите.

Към 31.01.2019 г. Съветът на директорите на Дружеството се състои от следните членове:

- Атанас Желязков Димов - Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
- Кръстю Георгиев Икономов – Член на Съвета на директорите.
- Душан Рибан - Член на Съвета на директорите;

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

Управление на дружеството (продължение)

С неписъствено решение на Съвета на директорите на Дружеството от 21.09.2018г. г-н Атанас Желязков Димов е избран за Председател и Изпълнителен член на съвета, на когото е възложено управлението на Дружеството. Съветът на директорите е определил следния начин на представителство на дружеството пред трети лица: от изпълнителния член на СД Атанас Желязков Димов, действащ заедно с който и да било от останалите членове на СД Душан Рибан и Кръстю Георгиев Икономов. Промяната в начина на представляване е вписана в Търговския регистър към Агенция по вписванията на 05.10.2018г.

До края на 2018 г. няма извършвани други промени в начина на представляване на Дружеството пред трети лица.

Към датата на издаване на този финансов отчет Съветът на директорите на Дружеството се състои от следните членове:

- Владимир Георгиев Дичев - Председателя на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
- Атанас Желязков Димов – Член на Съвета на директорите.
- Душан Рибан - Член на Съвета на директорите;

Одитен комитет

Към 01.01.2018 г. Одитният комитет на Дружеството се състои от следните членове:

- Видьо Иванов Терзиев
- Витолд Павловски
- Мирослава Чалфова

С решение на едноличния собственик на капитала от 08.11.2018г. г-жа Мирослава Чалфова е освободена от Одитния комитет на Дружеството, а г-н Ион Лунгу е назначен като член на Одитния комитет.

Към 31.12.2018 г. и към датата на издаване на този доклад Одитният комитет на Дружеството се състои от следните членове:

- Видьо Иванов Терзиев
- Витолд Павловски
- Ион Лунгу

2.1. База за изготвяне

Настоящият финансов отчет е изготвен на база историческа цена, с изключение на деривативните инструменти, които се оценяват по справедлива стойност.

Финансовият отчет е изготвен в български лева и всички стойности са закръглени до най-близките хиляда лева (хил. лв.), освен ако не е упоменато друго.

Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година (период).

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

Изключение от това правило е представянето на ефектите от приложението за първи път на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти и на МСФО 9 Финансови инструменти. Дружеството е избрало модифицирано ретроспективно прилагане за първи път на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти. При приемането на МСФО 9 Финансови инструменти дружеството е приложило изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане. Всички корекции, произтичащи от първоначалното прилагане на новия стандарт, са отчетени

2.1. База за изготвяне (продължение)

в собствения капитал (към „неразпределената печалба“) към 1 януари 2018 г. Сравнителната информация за 2017 г. не е преизчислена. Тя е представена и оповестена съгласно изискванията на МСС 39 Финансови Инструменти: Признаване и Оценяване (отменен), МСФО 7 Финансови Инструменти: Оповестяване, МСС 18 Приходи (отменен) и МСС 11 Договори за строителство (отменен) и свързаните с тях разяснения.

Ефектите от първоначалното прилагане на новите МСФО 15 Приходи от договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти са представени в Приложение № 6.

2.1.1.Изявление за съответствие

Финансовият отчет на Дружеството е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.2. Промени в счетоводните политики и оповестявания

За текущата финансова година Дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респективно от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, практически приложими за годишни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2018 г., са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството относно принципите, правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях: търговски и други вземания и задължения (Приложение 8 и Приложение 14), парични средства и еквиваленти (Приложение 9) и приходи и разходи (Приложение 3). Промените произтичат от прилагането на следните стандарти и тълкувания:

- МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39. Проектът на разработване на новия стандарт е преминал през три фази и е покрил следния обхват от основни методологически въпроси: 1. Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви; 2. Счетоводно отчитане на хеджирането; и 3. Методология на определяне на обезценката.

1. Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви – с първите издания той подменя тези части на МСС 39, които се отнасят за класификацията и оценката на финансовите инструменти. Той установява нови принципи, правила и критерии за класификация и подход за оценка, вкл. хибридни договори, като запазва почти изцяло правилата на МСС 39 за признаване и отписване на финансовите активи и пасиви. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде направена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. На тази основа се определят двете основни категории последващи оценки – по амортизирана и по справедлива стойност. Новите правила довеждат до промени основно в отчитането на финансови активи от типа на дългови инструменти и на финансови пасиви, приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и на оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е категорията „с последваща оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход”, в която могат да попаднат при наличието на определени условия някои дългови и капиталови инструменти. 2. Счетоводно отчитане на хеджирането – в стандарта е включена нова глава, с която се въвежда нов по-облекчен подход и респ. модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по икономическо хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.2. Промени в счетоводните политики и оповестявания (Продължение)

хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. 3. Методология на определяне на обезценката – промяната е кардинална и въвежда приложението на концепцията и подхода на „очаквана загуба”. Съгласно този подход всички очаквани загуби на един финансов актив по амортизирана стойност се признават по-рано, като се прилага обичайно модела на трите етапи, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкристализирането на събитие за неизпълнение, както е в сегашния модел по МСС 39. За търговските вземания, вземанията по лизинг и активите по договори с клиенти стандартът допуска използването на опростен модел за изчисляване на обезценката им, но се запазва и при него концепцията за „очаквани загуби”.

Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на търговски и други вземания, вземания от свързани лица, парични средства и еквиваленти и разходи за обезценка. То е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни. Ефектите от направените от него преизчисления и рекласификации са оповестени в Приложение № 6

- МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 към датата на прилагане на стандарта от дружеството и дали то избира опцията да преизчисли предходни периоди. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни. (Приложение № 6)
- МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов стандарт за признаване и оценяване на приходите на предприятията от всички видове браншове. Той въвежда нова концепция и на тази основа цялостен комплекс от нови принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информацията относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с клиенти. Стандартът изцяло подменя действащите до този момент стандарти, свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11 и свързаните с тях тълкувания. Водещата концепция на новия стандарт е в създаването на модел от 5 стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението за изпълнение на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.2. Промени в счетоводните политики и оповестявания (продължение)

съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги – отграничаемостта им от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на сделката – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на видовете променливи компоненти в цената, вкл. финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база индивидуалната продажна цена на всеки компонент (стока/услуга); и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договора чрез трансферирание на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Въведени са правила и критерии (а) за идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги, (б) за идентифициране дали дружество е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги, и (в) при трансфера на лицензи. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период (2018 г.), с определени оповестявания за предходните периоди.

Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството. Ефектите от направените от него преизчисления и рекласификации са оповестени в Приложение 6. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 15 и да не пренасява сравнителните данни.

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции:

- МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – Класификация и оценяване на трансакциите базирани на плащания с акции (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).
- МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).
- Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) – подобрения в МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приети от ЕК).
- МСС 40 (променен) – Инвестиционни имоти – относно трансфери на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).
- КРМСФО 22 – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., прието от ЕК).

2.1.База за изготвяне (продължение)

2.1.3. Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

Към датата на одобряване за издаване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила (и/или не са приети от ЕК) за годишни финансови периоди, започващи на 1 януари 2018 г. нови стандарти, променени стандарти и тълкувания, които не са били приети за по-ранно приложение от Дружеството. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на Дружеството за следващи периоди:

- **МСФО 16 Лизинги** (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК). Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинга чрез налагане на нов модел с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки най-вече при лизингополучателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за лизинга – МСС 17. а) При лизингополучателите водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизинга – за всички лизингови договори с реална продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив под формата на „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита финансов пасив за задължението по тези договори. Това е и съществената промяна спрямо текущата отчетна практика. За краткосрочни или на много ниска цена лизинги се допуска изключение и запазване на досегашната практика; б) При лизингодателите няма да има съществени промени в отчетната практика и те ще продължат да отчитат лизингите аналогично на правилата на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови.

Ефектите от направените от ръководството анализи и предварителни преизчисления са оповестени в Приложение № 19. Дружеството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 16 и да не преизчислява сравнителните данни.

- **Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане** (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не са приети от ЕК). Тези промени включват преработени дефиниции за „актив” и „пасив”, както и нови насоки за тяхното измерване, отписване, представяне и оповестяване. Промените в Концептуалната рамка са съпроводени с изменения в някои препратки към нея в Международните стандарти за финансово отчитане, в т.ч. МСФО 2, МСФО 3, МСФО 6, МСФО 14, МСС 1, МСС 8, МСС 34, МСС 37, МСС 38, КРМСФО 12, КРМСФО 19, КРМСФО 20, КРМСФО 22 и ПКР 32. Част от препратките насочват към коя версия на Концептуалната рамка следва се отнасят изявленията в посочените стандарти (рамката на КМСС, приета от СМСС през 2001 г., рамката на СМСС от 2010 г. или новата ревизирана рамка от 2018 г.), други изрично посочват, че дефинициите в стандарта не са актуализирани в съответствие с новите изменения в рамката.
- **Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки** (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г. – не са приети от ЕК). Тези промени касаят прецизиране определението за „същественост”, посочено в двата стандарта. Според тях новото определение за същественост е: „информацията е съществена, ако пропусната, представена неточно или прикрита, би могло в разумна степен да се очаква да повлияе на решенията на основните потребители на финансовите отчети с обща цел, които предоставят финансова информация за дадено отчетно предприятие”. Налице са три нови аспекта от определението, които следва да бъдат отбелязани: а) ”прикриване” – настоящото определение се фокусира само върху пропускане и неточно представяне. Заключение на СМСС е, че прикриването на съществена информация може да има същия ефект като пропускане на съществена информация; б) „очакване в разумна степен да се повлияе на решенията на основните потребители” – настоящото определение се отнася до „би могло да повлияе”, което според СМСС може да се приеме, че се изисква твърде много информация, тъй като почти всичко „би могло да повлияе” върху решенията на някои потребители, дори вероятността да е минимална; и в) ”основни потребители” – настоящото определение се отнася само до „потребители”, което според СМСС може да бъде прието твърде широко, т.е. да се вземат предвид

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.3. Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

всички възможни ползватели на финансовите отчети, когато се решава каква информация да се оповести.

- КРМСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., прието от ЕК). Това разяснение дава насоки за счетоводното третиране и отчитане на данъците върху дохода по МСС12, когато са налице определени несигурности по данъчното третиране. То не засяга данъци и други държавни вземания и такси, извън МСС12, нито включва специални изисквания относно лихви и други санкции, асоциирани с несигурности по данъци.
- МСС 19 (променен) – Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., не е приет от ЕК). Тази промяна уточнява, че в случай на промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане, в определянето на разходите за текущ трудов стаж и разходите за лихви за периода след преоценката, Дружеството е длъжно да използва заложените в нея предположения.

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2018 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на дружеството, а именно:

- МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г., не е приет от ЕК).
- МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсации при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК).
- МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. не е приет от ЕК)
- МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС).
- МСФО 3 (променен) – Бизнес комбинации (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не е приет от ЕК)
- Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) – подобрения в МСС 23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО 11 (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., не са приети от ЕК).

2.1.4. Действащо предприятие

Ръководството счита, че предположението за действащо предприятие е уместно за изготвянето на тези годишни финансови отчети въз основа на следното:

- няма установени нарушения – регулаторни и законодателни.
- критериите за значимост не биха били налице, дори ако установени нарушения бяха потвърдени с влязли в сила наказателни постановления.

Допълнително, ръководството текущо наблюдава възможните бизнес и финансови рискове, и според оценката на тяхната значимост за развитието на Дружеството, обмисля и/или предприема съответни действия (Приложение 16).

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики

Прензчисление в чуждестранна валута

Финансовият отчет е представен в български лева, която е функционалната валута и валутата на представяне на Дружеството. Сделките в чуждестранна валута първоначално се отразяват във функционалната валута по обменния курс на датата на сделката. Монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути се прензчисляват във функционалната валута, в края на всеки месец, по заключителния обменен курс на Българска Народна Банка за последния работен ден от съответния месец. Всички курсови разлики се признават в отчета за всеобхватния доход. Немонетарните активи и пасиви, които се оценяват по историческа цена на придобиване в чуждестранна валута, се превръщат във функционалната валута по обменния курс към датата на първоначалната сделка (придобиване).

Машини и оборудване

Машините и оборудването се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка. Цената на придобиване включва и разходи за подмяна на части от оборудването, когато тези разходи бъдат извършени и при условие, че отговарят на критериите за признаване на дълготраен материален актив. Всички други разходи за ремонт и поддръжка се признават в печалбата или загубата в периода, в който са извършени.

Амортизацията се изчислява на база на линейния метод за срока на полезния живот на активите.

Полезен живот

Полезният живот на дълготрайните материални активи за 2018 г. и 2017 г. е както следва:

Машини и оборудване

4-7 години

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към "Други доходи/(загуби) от дейността, нетно" на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

В края на всяка финансова година се извършва преглед на остатъчните стойности, полезния живот и прилаганите методи на амортизация на активите и ако очакванията се различават от предходните приблизителни оценки, последните се променят проспективно.

Разходи по заеми

Разходи по заеми, пряко свързани с придобиването, изграждането или производството на актив, при условие че отговаря на критериите за признаване на квалифициран актив, се капитализират като част от неговата цена на придобиване само за периода на изграждане на актива. Всички други разходи по заеми се отчитат като разход в периода, в който възникват. Разходите по заеми включват лихвите и други разходи, които са част от ефективната лихва, и които Дружеството извършва във връзка с получаването на привлечени средства.

Обезценка на нефинансови активи

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики(продължение)

Обезценка на нефинансови активи (продължение)

активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: нетна продажна цена или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Парични средства и парични еквиваленти

Като паричните средства и паричните еквиваленти Дружеството отчита парични средства в брой и по текущи банкови сметки, съответно в лева и във валута, както и краткосрочни депозити с оригинален падеж от три месеца или по-малко.

За целта на отчета за паричните потоци, паричните средства и паричните еквиваленти се състоят от парични средства и парични еквиваленти, както те са дефинирани по-горе. Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност, намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на клиента - длъжника .

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за кредитни загуби. (Приложение 6).

Обезценка

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Дружеството прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9, и на база матричен модел за процента на загубата (Приложение 2.1.6).

Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 г.

Обезценката на търговски вземания се оценява на базата на модела на понесени загуби. Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност.

Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

Обезценка на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията "други разходи" на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики(продължение)

Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в отчета за финансово състояние се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за дружеството, а последващо – по амортизирана стойност (Приложение 12).

Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

В отчета за финансово състояние всички заеми и други привлечени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други привлечени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи или финансови разходи (лихви) през периода на амортизацията или когато задълженията се отпишат или редуцират (Приложение 13).

Разходите за лихви се признават за срока на финансовия инструмент на база метода на ефективния лихвен процент. Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

Финансови инструменти

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 г

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Дружеството първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 Приходи от договори с клиенти (Приложение 6).

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Дружеството се е ангажирало да закупи или продаде актива.

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Финансови инструменти (продължение)

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Дружеството за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента. Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи отразява начина, по който Дружеството управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат само от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи на Дружеството са класифицирани в категорията Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти).

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен. Финансовите активи по амортизирана стойност на Дружеството включват: парични средства и парични еквиваленти, и търговски и други вземания (Приложение 6 и 9):

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на дружеството когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай дружеството признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които дружеството е запазило.

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Финансови инструменти (продължение)

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Дружеството да изплати.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

Търговски и други вземания и активи по договори с клиенти

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на търговските и други вземания и активи по договори с клиенти Дружеството е избрало и прилага опростен подход на база матрица (и) за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата.

Дружеството е разработило и прилага матрица (и) за провизиране. За отделни специфични вземания, с установени настъпили загуби, се прилага индивидуален подход на база вероятностно-притеглени сценарии за бъдеща събираемост. (Приложение 2.1.6)

Информацията за очакваните кредитни загуби от търговските и други вземания и активите по договори с клиенти на Дружеството са оповестени в Приложение 6 и 7.

Парични средства

За изчислението, на очакваните кредитни загуби по паричните средства и парични еквиваленти в банки Дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход дружеството прилага "тристепенен" модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив).

Дружеството коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще. (Приложение 2.1.5 и 9)

Отписване

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

Финансовите пасиви на Дружеството включват търговски и други задължения, заеми и други привлечени средства.

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Финансови инструменти (продължение)

При първоначално им признаване обичайно те се класифицират като пасиви по амортизирана стойност. Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация. Обичайно те се класифицират и оценяват по амортизирана стойност.

Класификационни групи

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, Дружеството оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Компенсирание на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на дружеството с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Финансови инструменти (продължение)

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

- да не зависи от бъдещо събитие, т.е да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;
- да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способности в хода на (кумулятивно):
 - обичайната дейност,
 - в случай на неизпълнение/просрочие, и
 - в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 г.

Финансови активи

Първоначално признаване

Финансовите активи в обхвата на МСС 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване* се класифицират като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и вземания, или като инвестиции държани до падеж, или като финансови активи на разположение за продажба, или като деривативи, определени като хеджиращи инструменти при ефективно хеджиране, както това е по-уместно. Дружеството определя класификацията на своите финансови активи при първоначалното им признаване.

Финансовите активи се признават първоначално по справедливата им стойност, плюс, в случай на инвестиции, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката, които се отнасят пряко към придобиването на финансовия актив.

Покупките или продажби на финансови активи, чиито условия изискват прехвърлянето на актива през период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата на която Дружеството се е ангажирало да купи или продаде актива. Финансовите активи на Дружеството включват парични средства и парични еквиваленти, търговски и други вземания, вземания от свързани лица и аванси и предплатени суми.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите активи зависи от тяхната класификация, както следва:

Вземания

Вземанията са недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното им признаване, вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП. Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за всеобхватния доход. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в печалба или загуба като други разходи.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

Финансови активи (продължение)

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва, когато:

- договорните права върху паричните потоци от финансовия актив са изтекли;
- договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са прехвърлени
- или Дружеството е приело задължението да плати напълно получените парични потоци без съществена забава към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което (а) Дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив; или (б) Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но не е запазило контрола върху него.

Когато Дружеството е прехвърлило договорните си права за получаване на парични потоци от финансовия актив или е встъпило в споразумение за прехвърляне и нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но е запазило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления финансов актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Дружеството признава и свързаното задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Дружеството е запазило.

Степента на продължаващото участие, което е под формата на гаранция за прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната стойност на възнаграждението, което може да се наложи да бъде възстановено от Дружеството. Към всяка отчетна дата Дружеството прави преценка дали съществуват обективни доказателства, че даден финансов актив или група от финансови активи може да е обезценена.

Финансовият актив или групата от финансови активи се счита за обезценена, когато съществуват обективни доказателства за обезценка в резултат на едно или повече събития, които са възникнали след първоначалното признаване на актива ("събитие за понесена загуба") и това събитие за понесена загуба оказва влияние върху очакваните бъдещи парични потоци от финансовия актив или групата от финансови активи, които могат да бъдат надеждно оценени. Доказателствата за обезценка могат да включват индикации, че длъжници или група от длъжници изпитват сериозни финансови затруднения или са в неизпълнение или просрочие при изплащането на лихви или главници, или вероятност да обявят неплатежоспособност/свърхзадлъжнялост или да предприемат финансова реорганизация, или когато наблюдавани данни индикират измеримо намаление в очакваните бъдещи парични потоци, като например промени в просрочията или икономически условия, които са свързани с неизпълнения от страна на длъжниците.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

За финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, Дружеството първо преценява дали съществуват обективни доказателства за обезценка индивидуално за финансови активи, които са съществени поотделно или колективно за финансови активи, които не са съществени поотделно. Ако се определи, че не съществуват обективни доказателства за обезценка на индивидуално оценяван финансов актив, независимо дали той е съществен или не, активът се включва в група от финансови активи със сходни характеристики на кредитен риск и тази група от финансови активи се оценява за обезценка на колективна база. Активи, които са оценени за обезценка индивидуално и за които загубата от обезценка е и продължава да бъде признавана, не се включват в колективната оценка за обезценка.

Ако съществуват обективни доказателства, че е възникнала загуба от обезценка, сумата на загубата се оценява като разликата между балансовата стойност на актива и сегашната стойност на очакваните бъдещи парични потоци (като се изключват бъдещи очаквани загуби по заеми, които все още не са понесени). Сегашната стойност на очакваните бъдещи парични потоци се дисконтира по първоначалния ефективен лихвен процент на финансовите активи. Ако заем има плаващ лихвен процент, процентът на дисконтиране за оценка на загубата от обезценка представлява текущият ефективен лихвен процент.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

Финансови активи (продължение)

Обезценка на финансови активи

Балансовата стойност на актива се намалява чрез използване на корективна сметка и сумата на загубата се признава в отчета за всеобхватния доход. Приходите от лихви продължават да се начисляват, като се използва лихвения процент, който е използван за дискотиране на бъдещите парични потоци за целите на оценка на загубата от обезценка. Приходите от лихви се отразяват като част от финансовите приходи в отчета за всеобхватния доход. Заемите, наред със свързаните с тях провизии, се отписват, когато не съществува реалистична възможност те да бъдат събрани в бъдеще и всички обезпечения са реализирани или са били прехвърлени на Дружеството.

Ако в последваща година сумата на очакваната загуба от обезценка се увеличи или намалее, поради събитие, възникващо след признаването на обезценката, по-рано признатата загуба от обезценка се увеличава или намалява чрез корекция в корективната сметка. Ако бъдещо отписване бъде възстановено на по-късен етап, възстановяването се признава в печалба или загуба.

Финансови пасиви

Първоначално признаване и оценяване

Финансовите пасиви, в обхвата на МСС 39, се класифицират като финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, или като деривативи, които са ефективни хеджиращи инструменти, както това е по-уместно. Дружеството определя класификацията на своите финансови пасиви при първоначалното им признаване.

Финансовите пасиви се признават първоначално по справедливата им стойност, плюс, в случай на заеми и привлечени средства, разходите по сделката, които се отнасят пряко към придобиването на финансовия пасив.

Финансовите пасиви на Дружеството включват лихвоносни заеми, търговски и други задължения и задължения към свързани лица.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация, както следва:

Заеми и привлечени средства

След първоначалното им признаване, заемите и привлечените средства се оценяват по амортизирана стойност при използване на метода на ЕЛП. Печалбите и загубите от заеми и привлечени средства се признават в отчета за всеобхватния доход, когато пасивът се отписва, както и чрез процеса на амортизация.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП. Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите разходи в отчета за всеобхватния доход.

Търговски и други задължения

След първоначалното им признаване, Дружеството оценява търговските задължения по амортизирана стойност, чрез използване на метода на ефективния лихвен процент.

Отписване

Финансов пасив се отписва, когато той е погасен, т.е. когато задълженето определено в договора е отпаднало или е анулирано или срокът му е изтекъл.

Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при значително различни условия или условията на съществуващия пасив бъдат съществено модифицирани, тази замяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов пасив, а разликата в съответните балансови стойности се признава в отчета за всеобхватния доход.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и нетната сума се представя в отчета за финансовото състояние, когато и само когато е налице юридически упражняемо право за компенсиране на признатите суми и Дружеството има намерение за уреждане на нетна база, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Референтна връзка на класификацията и последващото оценяване на финансовите активи и пасиви съгласно МСФО 9 и МСС 39

	МСФО 9		МСС 39	
	Класификация	Последваща оценка	Класификация	Последваща оценка
Финансови активи				
Търговски вземания и други вземания	Финансови активи по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и вземания	Амортизирана стойност
Парични средства и парични еквиваленти	Финансови активи по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и вземания	Амортизирана стойност

	МСФО 9		МСС 39	
	Класификация	Последваща оценка	Класификация	Последваща оценка
Финансови пасиви				
Търговски и други задължения	Финансови пасиви по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и задължения	Амортизирана стойност
Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси	Финансови пасиви по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и задължения	Амортизирана стойност

МСФО 9

МСС 39

Класификация

Последваща оценка

Класификация

Последваща оценка

Деривативни финансови инструменти

Лихвени суапове (икономически хедж)

Деривативни инструменти

Справедлива стойност през печалбата или загубата

Деривативни инструменти

Справедлива стойност през печалбата или загубата

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Оценяване на справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на дружеството се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са получени банкови заеми и предоставени заеми на трети лица, определени търговски и други вземания и задължения, деривативи.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Справедливата стойност на актив или пасив се оценява като се правят предположения, които пазарни участници биха направили при определяне на цената на актива или пасива, като се приема, че те действат в своя най-добър икономически интерес.

Оценяването на справедливата стойност на нефинансов актив взема предвид способността на пазарен участник да генерира икономически изгоди от използването на актива според най-ефективната и най-добрата му употреба или от продажбата на актива на друг пазарен участник, който ще използва актива според най-ефективната и най-добрата му употреба.

Дружеството използва оценителски методи, уместни при обстоятелствата, за които има достатъчно данни за оценяване на справедливата стойност като се максимизира използването на подходящи наблюдавани входящи данни и се свежда до минимум използването на ненаблюдавани входящи данни.

Всички активи и пасиви, които са оценени по справедлива стойност или за които се изисква оповестяване на справедлива стойност във финансовия отчет, са групирани в категории според йерархията на справедливата стойност, както е описано по-долу, въз основа на най-ниското ниво използвани входящи данни, които имат значително влияние при оценяването на справедливата стойност като цяло:

- Ниво 1 – Използват се котиран (некоригиран) цени на активни пазари за идентични активи или пасиви
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котиран цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на определени корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

За тези активи и пасиви в дружеството са разработени вътрешни правила и процедури за оповестяването на справедливата стойност.

Основен капитал

Основният капитал е представен по номиналната стойност на издадените и платени акции. Постъпленията от издадени акции над тяхната номинална стойност се отчитат като премийни резерви.

Деривативни инструменти

Деривативните финансови инструменти, използвани в Дружеството са предназначени за икономическа защита с цел управление на риска от промяната на цената на електрическата енергия. Деривативни инструменти, ползвани от Дружеството, са стокови суапове.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Суап е споразумение, при което плаваща (или пазарна) цена се разменя за фиксирана цена за определен период от време. Суаповете могат също да се използват за размяна на фиксирана цена за плаваща (или пазарна) цена.

МСФО 9 изисква всички деривативи, включително суапи върху електричество, да бъдат оценявани по справедлива стойност, като преоценките след първоначално признаване (печалби или загуби) се отразяват в отчета за всеобхватния доход (печалбата или загубата за годината).

Справедливата стойност се определя според изискванията на МСФО 13.

През 2018г. Дружеството влиза като страна по стандартни договори за стоков суап. Те представляват формална размяна на обеми електричество с фиксирани и променливи цени, определени чрез средните месечни нива на признат ценови индекс. Дружеството ползва тези суапове да хеджира икономическия риск от ценови флукуации на своите покупки и продажби. То не прилага правилата на счетоводство на хеджиране според МСФО 9.

Финансовите активи и пасиви, произтичащи от деривативните договори се представят към състава на текущите активи и пасиви, по отделна балансова статия на лицето на отчета за финансовото състояние. Ефектите от преоценката на деривативните инструменти за съответния период са представени в отчета за всеобхватния доход като „нетни печалби от преценка по справедлива стойност на деривативи държани за търгуване“ към финансовите приходи и разходи (в печалбата или загубата за годината).

Към 31.12.2018г. всички суап сделки сключени през финансовата година от Дружеството са приключени напълно.

Лизинг

Определянето дали дадено споразумение представлява или съдържа лизинг се базира на същността на споразумението, в неговото начало, и изисква оценка относно това дали изпълнението на споразумението зависи от използването на конкретен актив или активи и дали споразумението прехвърля правото за използване на актива. Преценка за това дали дадено споразумение съдържа лизинг след неговото начало се извършва единствено, ако е удовлетворено някое от посочените по-долу условия:

(а) налице е промяна в договорните условия, освен ако промяната не е предвидена единствено да поднови или удължи споразумението;

(б) упражнена е опция за подновяване или между страните е договорено удължаване на споразумението, освен ако срокът на подновяването или удължаването е бил първоначално включен в срока на лизинга;

(в) налице е промяна в определението дали изпълнението зависи от конкретния актив;

(г) налице е съществена промяна в актива.

Ако дадено споразумение се преоценява и бъде определено, че съдържа лизинг или не съдържа лизинг, счетоводното отчитане на лизинга се прилага или се преустановява от:

- в случай на подточки (а), (в) и (г), по-горе, когато възникне промяната в обстоятелствата, пораждаща преоценката;

- в случай на подточка (б), по-горе, началото на периода на подновяване или удължаване.

Дружеството като лизингополучател

Оперативен лизинг

Лизинговите плащания по договори за оперативен лизинг се признават като разход в отчета за всеобхватния доход на база линейния метод за целия срок на лизинговия договор.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Провизии

Провизии се признават, когато Дружеството има настоящо задължение (правно или конструктивно) в резултат на минали събития; има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим поток от ресурси, съдържащ икономически ползи; и може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението. Когато Дружеството очаква, че някои или всички необходими за уреждането на провизията разходи ще бъдат възстановени, например съгласно застрахователен договор, възстановяването се признава като отделен актив, но само тогава, когато е практически сигурно, че тези разходи ще бъдат възстановени. Разходите за провизии се представят в отчета за всеобхватния доход, нетно от сумата на възстановените разходи.

Когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е съществен, провизиите се дисконтират като се използва текуща норма на дисконтиране преди данъци, която отразява специфичните за задължението рискове. Когато се използва дисконтиране, увеличението на провизията в резултат на изминалото време, се представя като финансов разход.

Приходи

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 г.

Признаване на приходи по договори с клиенти

Приходите в Дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в *договора с клиента* стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице, само когато при влизането му в сила той:

- а) има търговска същност и мотив,
- б) страните са го одобрили (устно, писмено или на база „практика“) и се ангажирали да го изпълнят,
- в) правата на всяка страна могат да бъдат идентифицирани
- г) условията за плащане могат да бъдат идентифицирани, и
- д) съществува вероятност възнаграждението, на което Дружеството има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на Дружеството, обезпечения и възможности за удовлетворяване.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (*пасив по договор*) в индивидуалния отчет за финансовото състояние, докато: а) всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени, б) дружеството изпълни задълженията си за изпълнение и е получило цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване), и/или в). когато договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

При първоначалната оценка на договорите се прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора) се отчита като отделно задължение за изпълнение. Всяко обещание за прехвърляне на поредица (серия) от разграничими стоки и/или услуги, които по същество са еднакви и имат същия модел на прехвърляне на клиента, се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко *отделно задължение за изпълнение* на ниво *индивидуален договор с клиент*, като се анализират видът, срокът и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база, само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Измерване/(оценяване) на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор *цена на сделката*.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на *цената на сделката* Дружеството взема предвид условията на договора, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължения за изпълнение *цената на сделката* се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава на метода на „наблюдаемите продажни цени“.

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор, в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това:

а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което уредено частично.

Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в Дружеството, са основно от продажби на електроенергия и от строителни услуги за изграждане на енергийни обекти.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Дружеството е определило, че действа като принципал при договореностите с клиентите си, освен ако в специфичен договор не е уговорено друго, тъй като то обичайно контролира стоките преди да ги прехвърля на клиента си.

Приходи от продажби на електроенергия

Дружеството продава електрическа енергия съгласно притежаваната лицензия за Търговец издадена от КЕВР. Дружеството е оценило, че съгласно изискванията на МСФО 15, доставката на стоката - ел.енергия е част от серия разграничими стоки, които по същество са еднакви и следват един и същи начин на прехвърляне към клиентите и тази серия се третира като едно задължение за изпълнение. Всяка разграничима стока в серията представлява задължение за изпълнение, което се удовлетворява в течение на времето и се използва един и същи метод за определяне етапа на завършеност на всяка разграничима стока в серията (на база месечно замерване и фактуриране), тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите от изпълнението на Дружеството

Приходите се признават в течение на времето, като напредъкът по договора (етапът на завършеност) се измерва на база консумирано количество за изминало време (на месечна база). Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, тъй като стоката-ел.енергия се предоставя месечно спрямо очакванията и изискванията на клиентите по установената в страната практика в отрасъла и са част от серия и следователно, най-добре описва дейността на дружеството по прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията (*Приложение 3.1*).

Принципал срещу агент, нетно или брутно представяне

Съгласно Правилата за търговия с електрическа енергия и Ценовите решения на КЕВР, през продажбите на електроенергия Дружеството събира от своите клиенти суми, дължими на трети лица във връзка със:

- такси за мрежови услуги, определени по цени на КЕВР в полза на енерго-разпределителните дружества – такси за достъп и пренос на ел.енергия през електроразпределителната мрежа;
- компонентата „Задължение към обществото“ по цена определена от КЕВР в полза на Фонд „Сигурност на енергийната система“ (ФСЕС) за периода след 01.07.2018г. и в полза на НЕК за периода до 30.06.2018г.

Дружеството не упражнява контрол, не може да управлява и да определя размера на сумите, посочени по-горе, както и не получава възнаграждение по тези операции, тъй като заплаща на третите лица в пълен размер събраните от него от клиентите суми. На тази база, Дружеството е определило, че неговото задължение е по-скоро да събере дължимите от клиентите суми от името на третите страни, което задължение е законово регламентирано. Поради това то е определило да представя приходите и разходите от тези трансакции нетно в отчета за всеобхватния доход (*Приложение 3.1. и 3.2*)

Приходи от строителни услуги за изграждане на енергийни обекти

При договорите за строителни услуги Дружеството идентифицира различни стоки и услуги, които трябва да се предоставят, за да се изпълни проектът. Стоките и услугите обаче не са разграничими в контекста на договора, тъй като обещанието на Дружеството да прехвърли отделни стоки и услуги не е отделно разграничимо от останалите обещания в договора. Дружеството предоставя значима услуга по интегриране на отделни стоки и услуги в един обект, за изпълнението на който е сключен договорът. Дружеството отчита едно задължение за изпълнение по всеки отделен договор.

Дружеството обичайно има право да получи плащане за извършената до момента работа, която най-малко да го компенсира за направените разходи, плюс разумна печалба в случай, че договорът бъде прекратен поради причини, различни от неизпълнение от страна на дружеството (юридически упражняемо право на плащане). Прехвърлянето на контрол и признаването на приходите от продажби на строителни услуги се извършва в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на Дружеството (етап на

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

завършеност). За измерването на напредъка (етапа на завършеност) Дружеството използва метода на изхода, на база количествени сметки/протоколи за изпълнението, приключено до момента и/или завършен ключов етап (частта на натуралното изпълнение на работата по договора). Този метод е определен като най-подходящ, тъй като клиентът контролира актива, докато той се създава/подобрява. Клиентът контролира незавършеното производство, изпълнените работи остават собственост на клиента при прекратяване на договора, клиентът може да променя проектните спецификации по време на срока на договора.

Гаранции

Договорите за строителни услуги включват стандартна гаранционна клауза, която гарантира, че строителните работи отговарят на договорените спецификации и стандартни условия за качество в рамките на законово-определените срокове от датата на приключването и приемането на обектите. Тази гаранция се изисква по закон. Ръководството на дружеството е определило, че тази гаранция осигурява единствено сигурност, че изпълнените услуги отговарят на договорените като обхват и качество и следователно не представлява отделно задължение за изпълнение. Тези гаранции се отчитат в съответствие с МСС 37 *Провизии, условни пасиви и условни активи*.

Цена на сделката и условия за плащане

Приходи от продажби на електроенергия

Дружеството притежава Лицензия за търговия с електрическа енергия, издадена от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране („ДКЕВР“), към момента Комисия за енергийно и водно регулиране. Лицензията за търговия е изменена с решение на ДКЕВР № - И2-Л-191 от 06.10.2014 г. с права и задължения за дейността „координатор на комбинирана балансираща група“.

Дружеството доставя електрическа енергия на индустриални и бизнес клиенти, както и търгува на пазар на едро по свободни цени, които са определени индивидуално за всяка конкретна сделка

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение включват неустойки по договори.

Неустойки за неизпълнение на задълженията на някоя от страните, включително за качествено изпълнение от страна на Дружеството - променливите възнаграждения под формата на неустойки се включват в намаление на цената на сделката, само ако плащането им е твърде вероятно. Опитът на Дружеството показва, че исторически то спазва изискванията по договорите с клиенти и не е начислявало задължения за неустойки. Получаването на променливи възнаграждения под формата на неустойки, дължими от клиента, зависи от действията на клиента. Поради това те се включват като част от цената на сделката, само когато несигурността за получаването им е разрешена. Такива са обичайно лихвите за забава на плащанията от страна на клиентите.

Приходи от строителни услуги по договори за изграждане на енергийни обекти

Възнаграждението се определя за всеки конкретен договор и е фиксирано като обща сума и/или е на база фиксирани единични цени за отделните видове работи. Извършените услуги се фактурират след подписване на протокол за приемане на извършените работи, а срокът за плащане обичайно е от 5 до 30 дни от датата на издаване на фактурата към възложителя.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Съществен финансов компонент

Договори с отсрочено плащане по договори за изграждане на енергийни обекти

Обичайно клиентът заплаща аванс в размер до 20% от стойността на договора, а останалата част от договореното възнаграждение - след изпълнение на задълженията по договора. В някои случаи отложеното плащане е съгласно договорена схема за плащане, като срокът за плащане може да достигне до 3 години.

За договорите с отложено плащане над 1 година Дружеството е определило, че е налице елемент на финансиране. В тези случаи се коригира цената на сделката, за да се отрази ефекта на стойността на парите във времето, като използва дисконтов процент, който отразява кредитните характеристики на страната получаваща финансирането (клиента). Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти, а начислените лихви се представят като финансов приход в отчета за всеобхватния доход (Приложение 3.7).

За договори, при които очакването е периодът между прехвърлянето на контрола върху обещаните стоки и услуги и плащането на клиента да е до 12 месеца, Дружеството не коригира цената на сделката за отчитане на ефекта на финансирания компонент.

Разходи по договори с клиенти

Като разходи по договор Дружеството третира:

а) допълнителните разходи, които поема при сключване на договор с клиент и които очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за получаване на договор с клиент) и

б) разходите, които Дружеството поема при изпълнение на договор с клиент и които са пряко свързани с конкретния договор, спомагат за генерирането на ресурси за използване при самото изпълнение на договора и се очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за изпълнението на такива договори).

В обичайната си дейност Дружеството не поема директни и специфично направени разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които не биха възникнали, ако съответните договори не бяха сключени и да подлежат на капитализация.

Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Търговските вземания представляват безусловно право на дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Актив по договор е правото на Дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Първоначалното оценяване, последващата оценка и обезценката на търговските и други вземания и активите по договор са оповестени в Приложение 2.1.5, 6 и 7.

Пасиви по договори

Като пасив по договор Дружеството отчита получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят отделно от търговските вземания и задължения в индивидуалния отчет за финансовото състояние. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритета им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на Дружеството, а останалите – като нетекущи.Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, вземанията и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти.

Загубите от обезценка в резултат от договори с клиенти се представят отделно от други загуби от обезценка.

Дружеството третира и представя като активи по договори с клиенти начислени суми за извършени обеми работа по договори за изграждане на енергийни обекти, за които изпълнените работи не са приети с протокол от насрещната страна и за които не са издадени фактури към клиента, както и начислени суми за консумирана, но неотчетена/фактически измерена ел.енергия към края на отчетния период. (Приложение 7)

Дружеството третира и представя като пасиви по договори получените аванси от клиенти по договори за изграждане на енергийни обекти. Към 31.12.2018 г. няма неусвоени аванси от клиенти.

Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 г.

Приходите се признават до степента, в която е вероятно икономически ползи да бъдат получени от Дружеството и сумата на прихода може да бъде надеждно оценена, независимо от това кога е получено плащането. Приходите се оценяват по справедливата стойност на полученото или дължимо възнаграждение на база на договорените условия на плащане, като се изключат отстъпки, работи и други данъци върху продажбите или мита. Дружеството анализира договореностите си за продажби според специфични критерии, за да определи дали действа като принципал или като агент. То е достигнало до заключение, че действа като принципал във всички такива договорености.

Приходи от продажба на електроенергия

Приходи от продажба на електрическа енергия се признават в отчета за всеобхватния доход до степента, в която е вероятно икономически ползи да бъдат получени от Дружеството и сумата на прихода може да бъде надеждно оценена. Приходите от продажба на електроенергия се оценяват по справедливата стойност на полученото или дължимо възнаграждение, като се изключат отстъпки, работи и други данъци върху продажбите или мита.

Във връзка със спазването на принципа за съпоставимост между приходи и разходи приходите от продажба на електроенергия се признават в отчета за всеобхватния доход на месечна база за периода, в който е осъществено потреблението. Дружеството определя размера на прихода от продажби в зависимост от количеството продадена енергия, определено на базата на заявена енергия от клиентите и регистрирани графици, одобрени от ЕСО. Продажбите на електрическа енергия се извършват по договорени цени.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Принципал/агент

По отношение на събирането на вземанията от електроенергия, което включва задълженията към обществото и мрежовите услуги, Дружеството действа като принципал. То е изложено на значителни рискове и носи значителните изгоди, свързани с фактуриране на задълженията към обществото и мрежови услуги от името на разпределителните дружества. Основният риск (както е посочено в IAS 18.IE21) е кредитния риск, който носи Дружеството за вземанията, включващи задължението към обществото и мрежови услуги от името на разпределителните дружества, дължими от клиента съгласно Правилата за търговия, издадени от КЕВР.

Предоставяне на услуги

Приходите от предоставяне на услуги се признават на база на етапа на завършеност на сделката към отчетната дата. Етапът на завършеност на сделката се определя на база на отработените до момента човекочасове като процент от общите човекочасове, които ще бъдат отработени за всеки договор. Когато резултатът от сделката (договора) не може да бъде надеждно оценен, приходът се признава само доколкото признатите разходи са възстановими

Финансови приходи и разходи

Финансови приходи

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 г.

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по текущи сметки и срочни депозити и приходи от лихви по просрочени вземания.

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху brutната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Етап 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. brutната балансова стойност, коригирана за провизията за загуби).

Счетоводна политика приложима до 31 декември 2017 г.

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от лихвени приходи.

Приходите от лихви се признават линейно, като при тяхното начисляване се използва методът на ефективния лихвен процент, т.е. лихвеният процент, който точно дисконтира очакваните бъдещи парични потоци за периода на очаквания живот на финансовия инструмент до балансова стойност на финансовия актив.

Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансови разходи

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от: разходи за лихви, вкл. банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции.

Данъци

Текущ данък върху печалбата

Текущите данъчни активи и пасиви за текущия и предходни периоди се признават по сумата, която се очаква да бъде възстановена от или платена на данъчните власти. При изчисление на текущите данъци се прилагат данъчните ставки и данъчните закони, които са в сила към отчетната дата.

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.5. Обобщение на съществените счетоводни политики (продължение)

Текущите данъци се дебитират или кредитират директно в собствения капитал (а не в отчета за всеобхватния доход), когато данъкът се отнася до статии, които са били признати директно в собствения капитал през същия или предходни отчетни периоди.

Отсрочен данък

Отсрочените данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към отчетната дата, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансови стойности.

Отсрочени данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, освен до степента, до която отсроченият данъчен пасив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката.

Активи по отсрочени данъци се признават за всички намаляеми временни разлики, пренесени неизползвани данъчни кредити и неизползвани данъчни загуби, до степента, до която е вероятно да е налице облагаема печалба, срещу която да бъдат използвани намаляемите временни разлики, пренесените неизползвани данъчни кредити и неизползваните данъчни загуби, освен ако отсроченият данъчен актив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката;

Дружеството извършва преглед на балансовата стойност на отсрочените данъчни активи към всяка отчетна дата и я намалява до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява целия или част от отсрочения данъчен актив да бъде възстановен. Непризнатите отсрочени данъчни активи се преразглеждат към всяка отчетна дата и се признават до степента, до която е станало вероятно да бъде реализирана бъдеща облагаема печалба, която да позволи отсрочения данъчен актив да бъде възстановен. Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или влезли в сила, в значителна степен, към отчетната дата.

Отсрочените данъци се дебитират или кредитират директно в собствения капитал (а не в отчета за всеобхватния доход), когато данъкът се отнася до статии, които са били признати директно в собствения капитал през същия или предходни отчетни периоди.

Дружеството компенсира отсрочени данъчни активи и пасиви само тогава, когато има законово право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода, наложени от един и същ данъчен орган за едно и също данъчно задължено предприятие.

Към 31 декември 2018 г. приложената номинална данъчна ставка е 10% (31.12.2017 г.: 10%).

Данък върху добовената стойност (ДДС)

Приходите, разходите и активите се признават нетно от ДДС, с изключение на случаите, когато:

- ДДС, възникващ при покупка на активи или услуги, не е възстановим от данъчните власти, в който случай ДДС се признава като част от цената на придобиване на актива или като част от съответната разходна позиция, както това е приложимо; и
- Вземанията и задълженията, които се отчитат с включен ДДС.

Нетната сума на ДДС, възстановима от или дължима на данъчните власти, се включва в стойността на вземанията или задълженията в отчета за финансовото състояние.

2.1.6. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към отчетната дата, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.6. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурности в приблизителните оценки към отчетната дата, и за които съществува значителен риск да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу:

2.1.6.1. Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са подробно оповестени в счетоводната политика Приложение 2.1.5. и са, както следва:

- *Определяне момента във времето на удовлетворяване на задълженията за изпълнение при продажба на енергия и при договори за изграждане на енергийни обекти - Дружеството е направило анализ и е определило, че контролът се прехвърля в течение на времето;*
- *Метод за приблизителна оценка на променливото възнаграждение - неустойки за неизпълнение на задълженията на някоя от страните, включително за качествено изпълнение от страна на Дружеството;*
- *Преценка за съществен компонент на финансиране при отсрочено плащане над една година при договори за изграждане на енергийни обекти;*
- *Съображения, свързани с взаимоотношенията принципал срещу агент относно събиране на такси за достъп и пренос до електроразпределителната мрежа и компонентата „Задължения към обществото“ – нетно представяне.*

2.1.6.2. Изчисление на очаквани кредитни загуби за финансови активи, отчитани по амортизируема стойност

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (търговски и други вземания и активи по договори с клиенти) е област, която изисква използването на сложни модели и съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби). За прилагането на тези изисквания ръководството на Дружеството прави редица важни преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби (Приложение 2.1.5 и 16).

За търговските и други вземания, вкл. от свързани лица:

Дружеството използва матрица(и) за провизии за изчислението на очакваните кредитни загуби от търговските и други вземания и активите по договор. Процентите на провизиите се

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.6. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

базират на дните просрочие за групи от различни клиентски сегменти (портфейли), които имат сходни модели на загуба (тип клиент като сектор).

Всяка матрицата за провизии първоначално се основава на детайлни исторически наблюдения за проценти на несъбираемост на вземанията на Дружеството и движението на вземанията по групи просрочия. Обичайно се използват исторически данни поне за три години спрямо датата на финансовия отчет. Допълнително матрицата (ите) се калибрира така, че да коригира исторически установените зависимости за кредитните загуби с прогнозната информация, използвайки и вероятностни сценарии. Например, ако се очаква дадени прогнозни икономически условия да се влошат или подобрят през следващата година, което може да доведе до корелационно увеличение на просрочията в дадения сектор (тип клиент), историческите проценти на неизпълнение се коригират. Към всяка отчетна дата наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение се актуализират и се отчитат ефектите от промените в прогнозните оценки.

Ръководството на Дружеството е направило специален анализ и проследяване на събираемостта и е установило, че търговските вземания от свързани лица и активите по договори с клиенти – свързани лица съдържат пренебрежително малък процент очаквана загуба поради установените контролни механизми на наблюдение и уреждане на вътрешногруповите разчети на ниво отделно дружество, което обстоятелство води до малка сума на потенциална загуба. Поради това то е приело оценка „100% събираемост“ за вземанията от други предприятия в рамките на ЧЕЗ група.

Активите по договори с клиенти за изграждане на енергийни обекти към 31.12.2018 г. също са били обект на анализ, при който е установено, че в началото на 2019 г. те са трансформирани в търговски вземания и са изцяло платени. Поради това не е прието да не се признава провизия за обезценка на тези активи към 31.12.2018 г.

Обезценката на индивидуални вземания при специални условия и разпределени във Фаза 3 се определя при прилагане на общия подход, като се разработват три различни сценарии на прогнози за бъдещи парични потоци събирателност, които се претеглят в общ резултат на база преценката на ръководството за тяхната вероятност за настъпване.

Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение, прогнозните икономически условия и очакваните кредитни загуби е съществена счетоводна оценка. Стойността на очакваните кредитни загуби е чувствителна към промени в обстоятелствата и прогнозните условия. Историческите кредитни загуби на Дружеството и прогнозните икономически условия могат да се отклоняват спрямо действителната несъбираемост в бъдеще.

Информацията за очакваните кредитни загуби от търговските и други вземания и активите по договори с клиенти с натрупване са оповестени в Приложение 6 и Приложение 7.

Начислената обезценка към 31.12.2018 г. е в размер на 933 х.лв. (На 1.01.2018 г.: 5 х.лв.) (Приложение 6 и 8)

Приблизителни оценки до 31 декември 2017 г.

Дружеството използва корективна сметка за отчитане на провизията за обезценка на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти. Ръководството текущо наблюдава и оценява адекватността на тази провизия на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, промени в договорените условия на плащане и др. Въпреки това, поради присъщата несигурност, свързана с този процес, реалните резултати могат да се различават от очакваните.

Към 31.12.2017 г. е отчетена обезценка е в размер на 46 х.лв. (Приложение 6)

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.6. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Парични средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, дружеството прилага общия „триетапен“ подход за обезценка, определен от МСФО 9. За целта се прилага модел, базиран на публикуваните рейтинги на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се определят показателите за PD (вероятности за неизпълнение), като се използват публичните данни на PD рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, чрез промяната на рейтинга на съответната банка от период в период, дружеството оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват по формулата:

$ECL = PD \times LGD \times EAD$, където:

ECL е показателя за очаквани кредитни загуби

PD е показателя за вероятност за неизпълнение

LGD е показателя за загубата при неизпълнение, и

EAD е показателя на сума на експозицията при неизпълнение.

При определянето на LGD се взема предвид наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по съответните банкови сметки.

Ръководството на Дружеството е направило анализ и е установило, че очакваната загуба е несъществена сума, която то е приело да не признава във финансовите отчети. (Приложение 9)

2.1.6.3. Отсрочени данъчни активи

Отсрочени данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към отчетната дата, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансови стойности.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или влезли в сила, в значителна степен, към отчетната дата. Номиналната данъчна ставка в България за 2018 г. е 10 % (2017 г.: 10%).

Признаването на отсрочените данъчни активи е в зависимост от вероятността да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява отсрочения данъчен актив да бъде възстановен. Към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. отсрочените данъчни активи са в размер на 214 хил. лв. и 92 хил. лв. съответно. Допълнителна информация е представена в Приложение 4.

2.1.6.4. Актюерски изчисления

Съгласно Кодекса на труда работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

2.1. База за изготвяне (продължение)

2.1.6. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, която да се включи в баланса, а респ. изменението в стойността - в отчета за приходите и разходите.

Списъчният състав на служителите в дружеството е 35 души. На това основание и след направени предварителни изчисления, ръководството е приело, че стойността на задължението за изплащане на доходи на персонала при пенсиониране би била с несъществен размер и не е признато такова задължение в отчета за финансово състояние към 31.12.2018 г. и 31.12.2017 г.

2.1.6.5. Провизия за енергийна ефективност

Съгласно разпоредбите на Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ), в сила от 15 май 2015 г., последно изменен и допълнен с ДВ. Бр. 83 от 9 октомври 2018 г., ЧЕЗ Трейд България АД е задължено лице по смисъла на чл. 14, ал. 4, т. 1 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ). На дружеството се определят индивидуални поименни цели за реализиране на енергийни спестявания в крайното потребление на енергия. Дружеството е задължено да изпълни индивидуално поставените цели за енергийни спестявания определени с решение на МС. Отчитането на енергийни спестявания, постигнати от задължените лица се осъществява чрез Удостоверения за енергийни спестявания издавани (УЕС) от АУЕР. С Наредбата за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност са предоставени няколко възможности за изпълнението на целите:

- ✓ Преки инвестиции в енергийни спестявания при крайното потребление на енергия
- ✓ Предлагане на енергийно-ефективни услуги
- ✓ Вноски във Фонд „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“
- ✓ Придобиване (покупка) на УЕС от мерки, изпълнени от други лица.

Индивидуално определените цели за енергийни спестявания, определени с решение на МС за 2017 г. и 2018 г. на Дружеството са, както следва:

- За 2017 г. – 13.311 GWh
- За 2018 г. – 21.729 GWh

След извършен анализ на възможности за изпълнение на целите и предвид размера на необходимото финансиране, Дружеството е преценило, че целите за енергийни спестявания ще бъдат изпълнени по следния начин:

- Реализиране на енергийно-ефективни проекти;
- Прехвърляне на издадени сертификати от клиенти на Дружеството, за вече реализирани от тях мерки;
- Издаване на сертификати на името на ЧЕЗ Трейд България ЕАД, в размер на 18.89 GWh/год. срещу поемане на ангажимент за извършване на енергийни одити за сметка на Дружеството;
- Закупуване на сертификати за реализирани мерки от клиенти на Дружеството, както и от трети страни за остатъка до покриване на индивидуалната цел на Дружеството

На тази база Дружеството е начислило провизия за енергийна ефективност, за приблизителната оценка на която, то е ползвало следните предположения:

- Очаквани спестявания на годишна база от реализация на енергийно-ефективни проекти в размер на 12.48 GWh/год., определени на база на техническа документация, и прогнозни разчети за определяне на средно-претеглена цена (3,43 лв. без ДДС) за 1 MWh реализирани спестявания;

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.6. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

- Прогнозни разчети за прехвърляне на издадени сертификати от клиенти на Дружеството, за вече реализирани от тях мерки в размер на 5.35 GWh/год на база отправени оферти и/или получени потвърждения;
- Очаквани спестявания на база отправени оферти и потвърждения от клиенти, реализирали проекти, довели до енергийна ефективност за издаване на сертификати на името на ЧЕЗ Трейд България ЕАД, в размер на 18.89 GWh/год. срещу поемане на ангажимент за извършване на енергийни одити за сметка на Дружеството и прогнозни разчети за определяне на средно-претеглена цена в размер на 3,55 лв. без ДДС за 1 MWh реализирани спестявания въз основа на направени проучвания за оценка на разхода за извършване на одита за издаване на сертификати.
- Направени разчети за закупуване на сертификати за реализирани мерки от клиенти на Дружеството, както и от трети страни за остатъка до покриване на индивидуалната цел на Дружеството при средно-претеглена цена 3,60 лв., без ДДС за 1 MWh реализирани спестявания на база на предвиждания на специалистите на Дружеството.

На база на формирания микс от мерки за реализиране на целите и направените предположения, Дружеството е определило средно-претеглена цена в размер на 3.15 без ДДС за 1 MWh реализирани спестявания, която е използвана при изчисляване на провизията.

Към 31.12.2018 г. размерът на отчетената провизия е в размер на 138 х.лв.
(Приложение 14)

2.1.7.Ефекти от първоначално прилагане на МСФО 9 и МСФО 15

В настоящото приложение са представени ефектите върху финансовия отчет на Дружеството за 2018 г. от прилагането за първи път на МСФО 9 *Финансови инструменти* и МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти* към 01.01.2018 г.

МСФО 9 *Финансови инструменти* заменя разпоредбите на МСС 39 *Финансови инструменти: признаване и оценяване* във връзка с признаване, класификация и оценка на финансови активи и финансови пасиви, отписване на финансови инструменти, обезценка на финансови активи и счетоводно отчитане на хеджирането. Въведени са нови класификационни критерии и групи на финансовите активи респ. нови правила за тяхното последващо оценяване и признаването на приходите от лихви. Другата съществена разлика е възприемането на нов подход за измерване на обезценки – на база очакваните кредитни загуби.

МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти* заменя МСС 18 *Приходи*, който обхваща договори за стоки и услуги, както и МСС 11 *Договори за строителство*, който обхваща договори за строителство, и свързаните с тях ПКР и КРМСФО. Новият стандарт установява модел от пет стъпки при отчитане на приходите от договори с клиенти. Този модел е базиран на принципа, че приходите се признават, когато контролът върху стоката или услугата се прехвърли на клиента в размер, който отразява възнаграждението, на което предприятието очаква да има право в замяна на прехвърляне на стоки или услуги на клиента. Приемането на новия МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти* увеличава значително използването на преценки при признаване на приходите и дава насоки за отчитането на разходи по договор. Представянето и оповестяванията по МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти* са в определена степен различни и повече детайлни спрямо отменените счетоводни стандарти. Дружеството е приложило изискванията на МСФО 15 за всички неизпълнени към 01.01.2018 г. договори. Дружеството е приело модифицирано ретроспективно прилагане на МСФО 15. Предходната година не се преизчислява.

Прилагането на МСФО 9 *Финансови инструменти* и 15 *Приходи от договори с клиенти* е довело до определени промени в счетоводните политики и корекция на сумите по съответните статии, отразяващи засегнатите отчетни обекти, признати във финансовия отчет. Новите счетоводни политики са представени в 2.1.5

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

Кумулативният ефект от първоначалното прилагане на МСФО 9 и МСФО 15 за всяка отделна статия в отчета за финансовото състояние към 1 януари 2018 г. е както следва:

	31.12.2017 оригинално отчетен	Ефект от прилага не на МСФО 9	Ефект от прилаган е на МСФО 15	01.01.2018 преизчисл ен
Беле жки	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
АКТИВИ				
Нетекущи активи				
Машини и оборудване	62	-	-	62
Нематериални активи	-	-	-	-
Отсрочени данъчни активи	92	(4)	-	88
	154	(4)	-	150
Текущи активи				
Търговски и други вземания	68.832	41	(33)	68.840
Активи по договори с клиенти	-	-	33	33
Вземания от свързани лица	768	-	-	768
Аванси и предплатени суми	16.467	-	-	16.467
Вземания по надвнесен текущ данък върху печалбата	20	-	-	20
Парични средства и парични еквиваленти	166	-	-	166
	86.253	41	-	86.294
ОБЩО АКТИВИ	86.407	37	-	86.444
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ				
Собствен капитал				
Основен капитал	500	-	-	500
Законов резерв	50	-	-	50
Неразпределена печалба	27.670	37	-	27.707
Общо собствен капитал	28.220	37	-	28.257
Текущи пасиви				
Търговски и други задължения	35.148	-	-	35.148
Задължения към свързани лица	2.570	-	-	2.570
Лихвоносни заеми	20.469	-	-	20.469
	58.187	-	-	58.187
ОБЩО ПАСИВИ	58.187	-	-	58.187
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	86.407	37	-	86.444

2.1.База за изготвяне(продължение)

2.1.7.Ефекти от първоначално прилагане на МСФО 9 и МСФО 15 (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти

Ефектите върху неразпределената печалба на дружеството на 1 януари 2018 г. от прилагането на МСФО 9 са както следва:

	Бележки:	BGN'000
Крайно салдо на неразпределената печалба към 31 декември 2017 година (оригинално отчетено по счетоводна политика за 2017 г.)		27.670
Начислявани/(възстановени) провизии за обезценка за очаквани кредитни загуби по търговски вземания	a)	41
Увеличение/(намаление) на отсрочените данъчни активи, свързани с начислени провизии за очаквани кредитни загуби	a)	(4)
Корекция в началното салдо на неразпределената печалба в резултат от прилагането на МСФО 9 за първи път на 1 януари 2018 г.		37
Начално салдо на неразпределена печалба на 1 януари 2018 година след преизчисление от прилагането на МСФО 9 за първи път (преди преизчисление за МСФО 15)		27.707

На 1.01. 2018 г., ръководството на Дружеството е направило оценка на бизнес моделите, в които са ангажирани отделните финансови активи, държани от дружеството и е направило нова класификация на финансовите си инструменти вече в съответните категории съгласно МСФО 9. Ефектите от направените рекласификации на 1.01.2018 г. спрямо категориите за оценяване в МСС 39 са представени в Приложение 2.1.5.

	Категория на оценяване		Балансова стойност		Разлика
	МСС 39	МСФО 9	МСС 39	МСФО 9	
			хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Текущи финансови активи					
Търговски вземания, вземания от свързани лица и други вземания	Заеми и вземания	По амортизирана стойност	69.600	69.641	41

Бележки:

a) Търговските вземания се държат от Дружеството с цел получаване на договорените парични потоци. Поради това те са класифицирани и оценени от "заеми и вземания" по МСС 39 към „финансови активи по амортизирана стойност" по МСФО 9. Дружеството е приложило опростения подход по МСФО 9 за измерване за първи път на очакваните кредитни загуби по търговски вземания и активи по договори с клиенти към 01.01.2018 г. (Приложение 2.1.5).

В резултат на това е отчело нетен ефект от намаление на обезценката към 01.01.2018 г-в размер на 41 х.лв., което е довело до увеличение на неразпределената печалба със същата сума на 01.01.2018 г. Дружеството е отчело отсрочен данък в размер на 4 х.лв.

МСФО 15 Приходи от договори с клиенти

Ефектите върху неразпределената печалба на дружеството на 1 януари 2018 г. от прилагането на МСФО 15 са както следва:

Бележки:

б) Като активи по договори с клиенти Дружеството отчита начислени суми в размер на 33 х.лв. за приходи от продажби на ел.енергия, която не е фактически все още измерена и отчетена към клиенти към края на отчетния период и които към 31.12.2017 г. са били представени като търговски вземания. (Приложение 2.1.5.)

Ефектите във финансовия резултат, активите, пасивите и собствения капитал, представени съответно в отчета за всеобхватния доход за 2018 година и отчета за финансовото състояние към 31.12.2018 г., в резултат на прилагането на двете различни счетоводни политики - тази на база на МСФО 15 и политиката, на база отменените МСС 18 и МСС 11 и приложимите към тях разяснения, прилагана до 31.12.2017 г., са както следва:

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
 ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ
 към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

Бележки към отчета за всеобхватния доход:

		2018 оригинално отчетено с прилагане на МСФО 15 хил. лв.	2018 по отменени я МСС18(6) ез прилаган е на МСФО 15) хил. лв.	Ефект от промените в политиките по приходите хил. лв.
Приходи				
Приходи от договори с клиенти	а)	448.033	589.509	141.476
Други приходи/(загуби) от дейността, нетно		178	178	
Отчетна стойност на продадената електроенергия	а)	(434.717)	(576.193)	(141.476)
Разходи за външни услуги		(3.795)	(3.795)	
Разходи за персонала		(1.990)	(1.990)	
Разходи за материали		(72)	(72)	
Разходи за амортизация		(79)	(79)	
Други разходи		(1.191)	(1.191)	
Оперативна печалба		6.367	6.367	-
Финансови приходи		5	5	-
Финансови разходи		(1.810)	(1.810)	-
Печалба преди данъци		4.562	4.562	-
Разход за данък върху печалбата		(457)	(457)	-
Печалба за годината		4.105	4.105	-
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци		-	-	-
Общо всеобхватен доход за годината, нетно от данъци		4.105	4.105	-

а) Изменението се дължи на нетно представяне през 2018 г. на компонента „Задължения към обществото” в размер на 118.935 х.лв. и такси за достъп и пренос на ел.енергия през електроразпределителната мрежа в размер на 22.541 х.лв.

3. Приходи и разходи

3.1 Приходи

3.1.1. Приходи от договори с клиенти

Приходите от продажба на електричество са от клиенти на свободен пазар, клиенти членове на специалната балансираща група, посредници и износ на ел. енергия. Дружеството продава на Електро енергийния системен оператор енергия при балансиране от излишък.

Приходите от договори с клиенти по тип клиенти са както следва:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Клиенти на свободен пазар, клиенти при недостиг и ЕСО при излишък, посредници и износ на електроенергия	445.843	310.006
Мрежови компоненти	-	15.899
Задължения към обществото		106.751
Приходи от предоставени строителни услуги за изграждане на енергийни обекти	2.190	-
	<u>448.033</u>	<u>432.656</u>

Момент на признаване на приходи

2018

хил. лв.

Продажби на ел.енергия – прехвърляне на контрол в течение на времето

445.843

Строителни услуги по изграждане на енергийни обекти – прехвърляне на контрол в течение на времето

2.190

448.033

Приходите за 2018 г. включват приходи в размер на 33 х.лв., които са били признати като пасиви по договори с клиенти в началото на отчетната година.

Цената на сделката, разпределена към оставащите задължения за изпълнение (които не са удовлетворени или които са частично удовлетворени) към 31.12.2018 г. са в размер на 1.317 х.лв. и със срок до една година. Оставащите задължения за изпълнение са свързани с договорите за строителни услуги по изграждане на енергийни обекти.

3.1.2. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Информация за задълженията за изпълнение са подробно оповестени в Приложение 2.1.5.

3. Приходи и разходи

3.1.3. Салда по договори с клиенти

	31.12.2018	01.01.2018
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Вземания по договори с клиенти, нетно от обезценка (Приложение 6)	79.610	56.976
Вземания по договори с клиенти - свързани лица, нетно от обезценка (Приложение 13)	5.907	768
Активи по договори с клиенти, нетно от обезценка (Приложение 7)	881	33
Пасиви по договори с клиенти, нетно от обезценка (Приложение 7)	-	57

Увеличението на вземания по договори с клиенти – свързани лица е в резултат на увеличение на обема на дейността – продажби на ел.енергия.

Увеличението на активите по договори с клиенти е в резултат на начислени суми за извършени обеми работа към 31.12.2018 г. по договори за изграждане на енергийни обекти, за които изпълнените работи не са приети с протокол от насрещната страна и за които не са издадени фактури към клиента.

Изменението на активите по договори с клиенти от свързани и несвързани лица през 2018 г. е, както следва:

Активи по договори с клиенти	2018
	<i>хил. лв</i>
Салдо на 1 януари (Приложение 2.1.7)	33
Трансфер към вземания по договори с клиенти	(33)
Възникнали през периода	881
Салдо на 31 декември	881
<i>в т.ч. текущи</i>	881
<i>в т.ч. нетекущи</i>	-

Пасивите по договори с клиенти на 01.01.2018 г. в размер на 57 х.лв. са от получени аванси по договори за изграждане на енергийни обекти, които са били отчетени на приход през 2018 г.

Към 31.12.2018 г. Дружеството няма пасиви по договори с клиенти.

3. Приходи и разходи

3.2. Разходи за закупена електроенергия

Дружеството купува електрическа енергия от производители на енергия, посредници, внос на енергия и от клиенти при излишък и ЕСО при недостиг на електрическа енергия. До 30.06.2018 г. Дружеството заплаща на НЕК ЕАД компонента „Задължения към обществото” за продадената енергия на крайни клиенти на свободен пазар по цена определена с решение на КЕВР. От 01.07.2018 г. същата се заплаща на Фонда за сигурност на енергийната система.

	2018	2017
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Електрически централи, посредници, внос на електрическа енергия, клиенти при излишък и ЕСО при недостиг	(420.053)	(299.189)
Задължения към обществото	-	(106.760)
Мрежови компоненти		(15.899)
Такси и добавки	(14.664)	(2.916)
	<u>(434.717)</u>	<u>(424.764)</u>

3.3. Външни услуги

	2018	2017
	<i>хил.лв.</i>	<i>хил.лв.</i>
Подизпълнители	(1.812)	-
Договори за предоставяне на услуги в областта на финансите, ИКТ, транспортни услуги, човешки ресурси и други административни услуги	(1.294)	(738)
Наеми	(173)	(171)
Консултантски услуги	(81)	113
Абонамент за лицензи	(75)	(93)
Финансов одит	(26)	(23)
Нает транспорт	-	(88)
Професионални услуги в областта на продажбите и вътрешнофирмените процеси	-	(16)
Комуникации	(29)	(28)
Застраховки	(30)	(23)
Управление на енергийни проекти	(157)	-
Други външни услуги	(118)	(33)
	<u>(3.795)</u>	<u>(1.326)</u>

3.4. Разходи за персонала

	2018	2017
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Възнаграждения	(1.734)	(1.465)
Вноски за социално осигуряване	(256)	(173)
	<u>(1.990)</u>	<u>(1.638)</u>

3. Приходи и разходи

3.5. Други разходи

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Начислени провизии за обезценка		
за кредитни загуби (обезценка) (Приложение б)	(928)	(32)
Начислена провизия за енергийна ефективност	(138)	-
Командировки и представителни разходи	(13)	(31)
Разходи по валутни операции	(25)	(5)
5% такса Фонд Сигурност	(34)	(21)
Други	(53)	(17)
	<u>(1.191)</u>	<u>(106)</u>

3.6. Финансови разходи

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Лихви по банкови заеми и овърдрафти	(57)	(79)
Лихви по заеми от свързани лица	(89)	-
Нетни (загуби) преоценка по справедлива стойност на деривативи, държани за търгуване	(1.318)	-
Други финансови разходи	(346)	(191)
	<u>(1.810)</u>	<u>(270)</u>

3.7. Финансови приходи

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Приходи от лихви	5	-
	<u>5</u>	<u>-</u>

През 2018 г. Дружеството влиза като страна по стандартни договори за стоков суап. Те представляват формална размяна на обеми електроенергия с фиксирани и променливи цени, определени чрез средни месечни нива на признат ценови индекс. Дружеството ползва тези суапове да хеджира своите покупки и продажби срещу ценови флукутации (Приложение 2.1.5).

Печалбите от преоценка в размер на 1.399 х.лв. и респективно загубите от преоценка в размер на 2.717 х.лв., отчетени по суаповите споразумения, представляват разлика между фиксираните в договора стойности на електроенергията и променливата цена, отчетена от енергийната борса. Нетният резултат (загуби) за Дружеството от реализираните по-горе сделки е в размер на 1.318 х.лв.

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

4. Данък върху печалбата

Основни компоненти на разходите за данък върху печалбата за годините, приключващи на 31 декември 2018 г. и 2017 г. са:

Отчет за доходите	2018	2017
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
<i>Данъчна печалба за годината по данъчна декларация</i>	5.835	4.825
Разход за текущ данък върху печалбата	(583)	(482)
<i>Отсрочени данъци</i>		
Икономия от отсрочени данъци	126	24
Разход за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход	(457)	(458)

Приложимата ставка на данъка върху печалбата за 2018 г. е 10% (2017 г.: 10%). През 2019 г. приложимата данъчна ставка е 10%.

Равнението между разхода за данък върху печалбата и счетоводната печалба, умножена по приложимата данъчна ставка за годините, приключващи на 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г., е както следва:

	2018	2017
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Счетоводна печалба преди данъци	4.562	4.584
Разход за данък по данъчна ставка от 10% (2017 г.: 10%)	(456)	(458)
Разходи, непризнати за данъчни цели	(1)	-
Разход за данък върху печалбата при ефективна данъчна ставка 10% (2017 г.: 10%)	(457)	(458)

Отсрочен данък

Отсрочените данъци към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. са свързани със следното:

	Отчет за финансовото състояние		Печалба или загуба	
	2018 г.	2017 г.	2018 г.	2017 г.
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
<i>Отсрочени данъчни пасиви</i>				
Ускорена амортизация за счетоводни цели	10	11	(1)	(2)
<i>Отсрочени данъчни активи</i>				
Неизползвани отпуски	9	8	1	1
Начислени възнаграждения	88	68	20	22
Обезценка на вземания	93	5	88	3
Провизия за енергийна ефективност	14	-	14	-
Обезценка на вземания на 01.01.2018 г. по МСФО 9	-	(4)	4	-
Отсрочени данъчни активи, нетно	214	88	-	-
Приход по отсрочени данъци			126	24

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

5. Машини и оборудване

	Оборудване	Други	Общо
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Отчетна стойност:			
На 1 януари 2017 г.	73	1	74
Рекласификация от дълготрайни нематериални активи	-	108	108
На 31 декември 2017 г.	<u>73</u>	<u>109</u>	<u>183</u>
Придобити	193	-	193
На 31 декември 2018 г.	<u>266</u>	<u>109</u>	<u>375</u>
Амортизация			
На 1 януари 2017 г.	56	1	57
Начислена амортизация за годината	4	-	4
Рекласификация от дълготрайни нематериални активи	-	59	59
На 31 декември 2017 г.	<u>60</u>	<u>60</u>	<u>120</u>
Начислена амортизация за годината	48	31	79
На 31 декември 2018 г.	<u>108</u>	<u>91</u>	<u>199</u>
Балансова стойност:			
На 1 януари 2017 г.	17	-	17
На 31 декември 2017 г.	<u>13</u>	<u>49</u>	<u>62</u>
На 31 декември 2018 г.	<u>158</u>	<u>18</u>	<u>176</u>

През 2018 г. ръководството на Дружеството не е установило индикатори за това, че балансовата стойност на материалните и нематериални активи надвишава тяхната възстановима стойност.

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

6. Търговски и други вземания

Търговските вземания включват

	2018	2017
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Вземания по договори с клиенти	80.543	57.014
<i>Провизия за обезценка за кредитни загуби</i>	<i>(933)</i>	<i>(46)</i>
Вземания от клиенти, нетно	79.610	56.968
ДДС за възстановяване	-	1.583
Други вземания	426	2
Вземания по гаранции от доставчици	11.007	10.279
	91.043	68.832

Търговските вземания от клиенти са деноминирани в лева и евро и са възникнали по повод продажба на електроенергия. Търговските вземания не са лихвоносни и обикновено са със срок на плащане от 5 до 90 дни.

Вземанията по гаранции са свързани с договорите по електричество и се уреждат в рамките на 6-12 месеца.

Дружеството наблюдава, анализира и прави своите преценки и преглед за обезценка на вземанията си, на база групиране по дни просрочие.

Структурата на търговските вземания към 31.12.2018 г. и към 01.01.2018 г. на база просрочие е представена в таблиците по-долу:

	31.12.2018 г.							Общо
	Редовни	0-30 дни	30-90 дни	91-180 дни	181-360 дни	>361 дни		
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	
Редовни търговски вземания	68.732	-	-	-	-	-	68.732	
Просрочени, необезценени	-	5.088	-	-	-	-	5.088	
Просрочени, обезценени, в т.ч.								
<i>Търговски вземания, брутно</i>	-	-	1.254	522	4.749	198	6.723	
<i>Обезценка</i>	-	-	(1)	(7)	(911)	(14)	(933)	
Търговски вземания - обезценени, нетно	-	-	1.253	515	3.838	184	5.790	

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

6. Търговски и други вземания (продължение)

01.01.2018 г.	Редовни	0 - 30 дни	30 - 90 дни	91-180 дни	181-360 дни	>361 дни	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Редовни търговски вземания	52.257	-	-	-	-	-	52.257
Просрочени необезценени	-	3.905	615	-	-	-	4.520
Просрочени обезценени, в т.ч.							
Търговски вземания, брутис	-	-	-	177	15	12	204
Обезценка	-	-	-	(2)	-	(3)	(5)
Търговски вземания - обезценени, нетно	-	-	-	175	15	9	199

Движението на коректива за обезценката на търговските вземания е, както следва:

	2018	2017
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари, изчислено по МСС 39	(46)	(14)
Суми, признати в началното салдо на неразпределена печалба от преизчислението при модифицираното прилагане на МСФО 9 за първи път	41	-
Начално салдо на коректива за загуби към 1 януари 2018 година, изчислено по МСФО 9	(5)	-
Увеличение на коректива за загуби, признато в печалба или загуба през годината	(928)	(32)
Салдо към 31 декември	<u>(933)</u>	<u>(46)</u>

7. Активи по договори с клиенти

	2018
	хил. лв.
Активи по договори с клиенти	
Правото на възнаграждение за изпълнено задължение, в резултат на:	686
Измерването на напредъка	686
Нефактурирана енергия	195
	<u>881</u>
в т.ч. текущи	<u>881</u>
в т.ч. нетекущи	-

Изменението в активите по договори с клиенти е в резултат на начислени суми по договори за строителни услуги за изграждане на енергийни проекти през 2018 г.

8. Аванси и предплатени суми

Предоставените аванси от Дружеството към двата периода са за покупка на електроенергия, активи и услуги в размер на 224 х.лв. (31.12.2018 г.: 16.424 х.лв.).

Вземанията от доставчици са текущи и безлихвени.

Разходите за бъдещи периоди са в размер на 16 х. лв. (2017 г.: 43 х. лв.)

9. Парични средства

	2018	2017
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Парични средства в банкови сметки	7.581	166
Парични средства и парични еквиваленти, представени в отчета за финансовото състояние	<u>7.581</u>	<u>166</u>

Паричните средства са разпределени, както следва:

	2018	2017
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
В лева	175	166
Във валута, в т. ч.	7.406	-
<i>в евро</i>	<u>7.406</u>	<u>-</u>
	<u>7.581</u>	<u>166</u>

Паричните средства в банкови сметки се олихвяват с плаващи лихвени проценти, базирани на дневните лихвени проценти по банкови депозити.

Наличните парични средства на Дружеството са във високорейтингови банки.

Дружеството не е признало провизия за обезценка за очаквани кредитни загуби за паричните средства в банки, както към 01.01.2018 г., така и към 31.12.2018 г. (Приложение 2.1.6)

10. Основен капитал и резерви

10.1. Основен капитал

	2018	2017
	1 лв.	1 лв.
Номинална стойност		
Брой емитирани акции:		
ЧЕЗ a.s.	500.000 акции	500.000 акции
Емитиран, регистриран и изцяло внесен капитал (х.лв.)	500	500

10. Основен капитал и резерви (продължение)

10.2. Законови резерви

Законовите резерви са формирани чрез разпределение на печалбата по реда на чл. 246 от Търговския закон до достигане на 10% от регистрирания капитал. Източници за формиране на законовите резерви са най-малко една десета част от нетната печалба, премии от емисии на акции или облигации и други източници, предвидени в устава или по решение на общото събрание на акционерите. Законовите резерви могат да бъдат използвани единствено за покриване на загуби от текущия и предходни отчетни периоди.

11. Лихвоносни заеми

	Ефективен лихвен процент	Падеж	2018	2017
			<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Краткосрочни				
Банков заем - СИТИБАНК	Едномесечен SOFIBOR или EURIBOR + надбавка 0,8% годишно	04.12.2019 г.	1.904	20.469

11. Лихвоносни заеми (продължение)

Дружеството е сключило договор за кредит овърдрафт № 312/04.12.2009 г. на стойност 4 млн. лв., в сила от 4 декември 2009 г., срок на действие до 4 декември 2010 г., лихвен процент - месечен EURIBOR / SOFIBOR плюс надбавка от 0.8% на годишна база за плащания, в зависимост дали кредитът е бил усвоен съответно в евро или лева. През последващите години с анекси са променени валидността на договора до 4 декември 2017 г. (анекс 12 от 02.12.2016 г.) и максималния размер на кредита до 25.000 х. лв. (анекс 11 от 02.08.2016г.).

С анекс № 13/09.03.2017 г. се изменя Договора за кредит на овърдрафт за оборотни нужди с максимален размер до 5.000 х. лв. и овърдрафт за плащания към доставчици с максимален размер до 20.000 х. лв. С анекси № 14, 15, 16, 17, 18, се добавят нови банкови сметки на доставчици. С анекс № 19/24.11.2017 г. валидността на договора е удължена до 04.12.2018 г. С анекси № 20, 21, 22, 23, 24, 25 се добавят нови банкови сметки на доставчици. С анекс № 26/30.11.2018 г. валидността на договора е удължена до 04.12.2019 г. с максимален размер 25.000 х. лв.

Банковият овърдрафт е обезпечен с писмо за подкрепа, издадено от ЧЕЗ а.с.

12. Търговски и други задължения

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Търговски задължения	41.977	31.957
Задължения към бюджета	3.832	704
Задължения за гаранции	952	1.603
Задължения към персонала	784	656
Задължения за социално осигуряване	157	83
Задължения за неизползван отпуск	92	78
Задължения към клиенти	67	8
Получени аванси	-	57
Други	5	2
	<u>47.866</u>	<u>35.148</u>

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

13. Оповестяване на свързани лица

Крайна компания-майка и едноличен собственик на капитала на Дружеството

Крайната компания-майка на Дружеството е ЧЕЗ a.s., регистрирана в Република Чехия, с основен акционер правителството на Република Чехия. ЧЕЗ a.s е едноличен собственик на капитала на Дружеството.

Други свързани лица

ЧЕЗ a.s., място на стопанска дейност в България (ЧЕЗ a.s. МСД в България), ЧЕЗ Сърбия, ЧЕЗ Разпределение България АД, ЧЕЗ Електро България АД, ЧЕЗ България ЕАД, ТЕЦ Варна ЕАД (до 20.12.2017 г.), ЧЕЗ Българийн Инвестмънтс В.У., Фри Енерджи Проджект Орешец ЕАД, Бара Груп ЕООД и ЧЕЗ ЕСКО ЕАД са свързани лица, тъй като са под общия контрол на ЧЕЗ a.s. (крайната компания-майка) и ЧЕЗ Информационни и комуникационни технологии България ЕАД (дъщерно дружество на ЧЕЗ Разпределение България АД).

Към 31.12.2018 г. сделките между свързани лица са във връзка с продажби и покупки на електроенергия и услуги.

Общата сума на сделките със свързани лица и дължимите салда за текущия и предходен отчетен период са представени както следва:

Свързани лица			Продажби на	Покупки от	Вземания	Задължения
			свързани	свързани	от свързани	към
			лица	лица	лица	свързани
			хил. лв	хил. лв	хил. лв	лица
						хил. лв
<i>Крайна компания - майка:</i>						
	ЧЕЗ a.s.	2018	57.175	11.225	5.609	3.719
		2017	15.736	1.585	746	937
<i>Други свързани лица:</i>						
	ЧЕЗ Сърбия	2018	-	11	-	-
		2017	109	-	-	-
	ЧЕЗ България ЕАД	2018	-	543	-	230
		2017	-	321	-	287
	ЧЕЗ Разпределение България АД	2018	3.209	-	47	1.803
		2017	-	9.685	-	1.305
	ТЕЦ Варна ЕАД	2018	-	-	-	-
		2017	283	13	22	-
	ЧЕЗ Електро България ЕАД	2018	1.209	393	251	64
		2017	-	-	-	-
	ЧЕЗ Информационни и комуникационни технологии България ЕАД	2018	-	304	-	81
		2017	-	273	-	41
	ЧЕЗ ЕСКО ЕООД	2018	-	157	-	93
		2017	-	-	-	-
		2018	<u>61.593</u>	<u>12.633</u>	<u>5.907</u>	<u>5.990</u>
		2017	<u>16.128</u>	<u>11.877</u>	<u>768</u>	<u>2.570</u>

13. Оповестяване на свързани лица (продължение)

Срокове и условия по сделките със свързани лица

Продажбите на и покупките от свързани лица се извършват по договорени цени. Салдата към края на годината не са обезпечени, не носят лихва и се уреждат в парични средства. Не са издадени и не са получени гаранции за вземания от или задължения към свързани лица.

Към 31 декември 2018 г. Дружеството няма просрочени вземания от свързани лица.

Заеми, получени от свързани лица

		<i>Получени заеми</i>	<i>Задължения по лихви</i>	<i>Разход за лихви</i>	<i>Задължения към свързани лица</i>
		<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
ЧЕЗ Електро	2018	3.000	29	29	3.029
България ЕАД	2017	-	-	-	-
ЧЕЗ а.с	2018	14.999	-	60	14.999
	2017	-	-	-	-
	2018	<u>17.999</u>	<u>29</u>	<u>89</u>	<u>18.028</u>
	2017	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

На 27.06.2018 г. Дружеството е сключило договор за заем с ЧЕЗ Електро България АД за сумата от 3.000 х. лв. Лихвата се формира като сума от едномесечния SOFIBOR и надбавка в размер на 1,85% на годишна база. Срокът на договора е 31.01.2019 г. С Допълнително споразумение №1/ 23.01.2019 г.- срокът на договора се удължава до 26.06.2019 г.

Заем от ЧЕЗ а. с.

На 27.06.2018 г. Дружеството е сключило договор за заем № 2018/4 с компанията-майка ЧЕЗ а. с. Максималната сума на заема по договора е 7.669.х. евро (14.999 х.лв). Лихвеният процент, приложим за съответния лихвен период, представлява процент на годишна база, равна на сумата от надбавка и EURIBOR за съответния лихвен период. Срокът на погасяване по договора е 31.12.2018 г. С Анекс №1/21.12.2018 г. се удължава срокът за погасяване на задължението по Договора – 27.06.2019 г. Сумата по заема е усвоена изцяло към 31.12.2018 г.

Възнагражденията, начислени в полза на членовете на Съвета на директорите, като такива, през 2018 г. са в размер на 298 хил. лв. (2017 г.: 251 хил. лв.).

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

14. Провизии

ЧЕЗ Трейд България ЕАД е задължено лице по смисъла на чл. 14, ал. 4, т. 1 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ). Предвид това на Дружеството се определят индивидуални поименни цели за реализиране на енергийни спестявания в крайното потребление на енергия в периода 2017-2020 г.

Поименните цели на задължените лица за 2018 г. са утвърдени с Протокол от заседание на МС проведено на 11.07.2018 г.

Поименни цели на ЧЕЗ Трейд България ЕАД

Цел за година/GWh (Цели утвърдени от МС)	Изискване за валидност на мярката през:			
	2017	2018	2019	2020
2017	13.311	13.311	13.311	13.311
2018	-	21.729	21.729	21.729

В резултат на направената оценка към 31.12.2018 г., Дружеството е определило, че приблизителната обща стойност на средствата за кумулативно изпълнение на целите по ЗЕЕ за 2017 г. и 2018 г. (общо 48.351 GWh) възлиза на 138 х.лв. (Приложение 2.1.6)

15. Ангажменти и условни задължения

Капиталови ангажменти

Към 31 декември 2018 г. Дружеството няма капиталови ангажменти.

Правни искиове

През декември 2016 г. община Своге внесе искова молба в районен съд гр. Своге за връщане на сума от 6.7 хил. лв. за консумирана електрическа енергия. Делото е решено в полза на ЧЕЗ Трейд България ЕАД.

През м.ноември 2017, ДЕАРИ ФУУД БЪЛГАРИЯ АД заведе дело пред Арбитражния съд (при Българската Търговско Промислена Палата). Претенцията е в размер на 65 хил.лв. и е срещу 2 фактури, издадени от „ЧЕЗ Трейд България“ ЕАД във връзка с Протокол за неправилно измерена консумация на енергия, на основание на протокол, издаден от Енерго – Про мрежи АД. ЧЕЗ Трейд събира сумата и я заплаща на Енерго Про за мрежови услуги. Делото е обявено за решаване от Арбитражния съд при Българската Търговско Промислена Палата. Очаква се делото да бъде решено в полза на Дружеството, поради което не е начислена провизия във финансовия отчет на Дружеството.

През м. декември 2017, Лирекс БГ ООД завежда дело. Претенцията е в размер на 41 хил.лв. и е насочена срещу ЧЕЗ Трейд България, ЧЕЗ Електро и ЧЕЗ Разпределение. Въпреки, че ЧЕЗ Трейд България има договор с Лирекс БГ за доставка на електроенергия, доколкото делото е свързано с мрежата на клиента, същото не засяга пряко ЧЕЗ Трейд България, поради което не е начислена провизия във финансовия отчет на Дружеството.

Срещу Дружеството няма заведени други правни искиове.

Банков кредит за издаване на банков гаранции

Дружеството е сключило договор за кредит № 260/10.12.2007 г. със Ситибанк АД. Предназначението на кредита е издаване на банков гаранции.. За периода от 2007 г. до момента срокът на действие и максималната сума на кредита са удължавани с № 16/24.11.2017 г., с който се удължава срокът на Договора до 21.05.2019 г. и с анекс № 17/20.12.2017 г. се увеличава размерът му на 47.000 х. лв. и се добавят нови клаузи относно допълнително обезпечение по кредита.. Таксата за издаването на гаранции е 0,15% от сумата на тримесечие. С анекс № 18/26.10.2018 г., се удължава срокът на усвояване на сумата по Договора до 31.05.2019 г. а падежът по Договора петнадесет месеца от издаването на съответната гаранция. Към 31.12.2018 г. усвоената сума е 47.000 х.лв. (31.12.2017 г : 46.370 х.лв.)

15. Ангажименти и условни задължения (продължение)

Банковият кредит е обезпечен с писмо за подкрепа от компанията-майка ЧЕЗ а.с.

Неусвоени кредити

Банков кредит за оборотни средства

Към 31.12.2018 г. неусвоената сума по кредит овърдрафт №312/4.12.2009 г. е 23.096 х.лв. (Приложение 11)

Банковни гаранции

Клиенти на Дружеството са учредили в негова полза през 2018 г. банковни гаранции в размер на 10.883 х. лв., с което размерът на валидните банковни гаранции към 31.12.2018 г., издадени в полза на Дружеството е 11.183 х. лв. (31.12.2017 г.: 3.292 х. лв.)

Издадените банковни гаранции обезпечават плащанията по договори за продажба на електрическа енергия и балансиране.

16. Цели и политика за управление на финансовия риск

В хода на обичайната си дейност Дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързаните парични потоци. Затова общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от определени области на финансовите пазари за постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството, както и да се оценят адекватно правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в дружеството се осъществява текущо от ръководството на Дружеството съгласно политиката, определена от Съвета на директорите. Последният е приел основните принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден.

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ
 към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

16. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)

Категории финансови инструменти:

Към 31.12.2018 г.

	2018
	хил. лв.
Финансови активи	
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:	
Търговски и други вземания (Приложение 6)	91.043
Парични средства и парични еквиваленти (Приложение 9)	7.581
Вземания от свързани лица (Приложение 13)	5.907
	<u>104.531</u>
	2018
	хил. лв.
Финансови пасиви	
Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:	
Търговски и други задължения (Приложение 12)	42.996
Заеми от свързани лица (Приложение 13)	18.028
Задължения към свързани лица (Приложение 13)	5.990
Лихвоносни заеми и привлечени средства (Приложение 11)	1.904
	<u>68.918</u>

Към 31.12.2017 г.

	2017
	хил. лв.
Финансови активи	
Кредити и вземания, в т.ч.:	57.736
Търговски вземания (Приложение 6)	56.968
Търговски вземания от свързани лица (Приложение 13)	768
Предоставени гаранции (Приложение 6)	10.279
Парични средства и парични еквиваленти (Приложение 9)	166
	<u>68.181</u>
	2017
	хил. лв.
Финансови пасиви	
Банкови заеми (Приложение 11)	20.469
Търговски задължения (Приложение 12)	31.965
Задължения по гаранции (Приложение 12)	1.603
Задължения към свързани лица (Приложение 13)	2.570
	<u>56.607</u>

16. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)

Лихвен риск

Излагането на Дружеството на риск от промяна на пазарните лихвени проценти е свързано предимно с краткосрочните финансови задължения на Дружеството с плаващ лихвен процент.

Следната таблица показва чувствителността на печалбата преди данъци на Дружеството към разумните възможни промени в лихвените проценти (чрез влияние върху заемните средства с плаващ лихвен процент), при условие че всички други променливи са константи. Няма влияние на други елементи от капитала на Дружеството.

	Увеличение / Намаление в лихвените проценти	Ефект върху печалбата преди данъци
2018 г.		
За заеми и заемни средства	+1%	(199)
За заеми и заемни средства	-0.5%	100
	Увеличение / Намаление в лихвените проценти	Ефект върху печалбата преди данъци
2017 г.		<i>хил. лв.</i>
За заеми и заемни средства	+1%	(205)
За заеми и заемни средства	-0.5%	102

Ликвиден риск (риск на паричните потоци)

Ефективното управление на ликвидността на Дружеството предполага осигуряване на достатъчно оборотни средства, предимно чрез поддържане на неизползвани разрешени кредитни линии.

Към 31 декември падежната структура на финансовите пасиви на Дружеството, на база на договорените недисконтирани плащания, е представена по-долу:

16. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)

Към 31 декември 2018 г.

	На поискване	По-малко от 3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	> 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Търговски и други задължения	-	42.044	-	-	-	42.044
Задължения по гаранции	-	-	952	-	-	952
Задължения към свързани лица	-	5.990	-	-	-	5.990
Заеми от свързани лица	-	-	18.028	-	-	18.028
Лихвоносни заеми и привлечени средства	-	-	1.904	-	-	1.904
	-	48.034	20.884	-	-	68.918

Към 31 декември 2017 г.

	На поискване	По-малко от 3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	> 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Търговски и други задължения	-	31.965	-	-	-	31.965
Задължения по гаранции	-	-	1.603	-	-	1.603
Задължения към свързани лица	-	2.570	-	-	-	2.570
Лихвоносни заеми и привлечени средства	-	-	20.469	-	-	20.469
	-	34.535	22.072	-	-	56.607

Валутен риск

Експозицията на Дружеството към валутен риск е минимална, тъй като Дружеството не извършва съществени сделки, деноминирани в чужда валута.

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който контрагентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми.

Кредитният риск на Дружеството възниква както от основната му дейност, чрез търговските вземания, така и от неговата финансова дейност, включваща депозити в банки. Управлението и контролът на кредитния риск се извършва от Дирекция финанси и администрация. За целта в Дружество са разработени политики, процедури и правила за контрол и мониторинг на поведението на кредитния риск.

Дружеството използва матрица(и) за провизиране за изчисление на очакваните кредитни загуби на търговските вземания и активите по договори с клиент. Последните са групирани в групи (портфейли) от различни сегменти клиенти, които имат сходни характеристики, вкл. за кредитен риск. Прилаганите в матрицата (ите) проценти на провизиране се базират на дните на просрочие за всеки отделен портфейл.

16. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)

Първоначално процентите се определят на бази исторически данни, наблюдавани от Дружеството, за период от 3 години. В основата на метода е анализът на историята и оценката на поведението на фактурите в дадената група, издадени за последните три години в аспект на дни просрочие, преминаване по периоди между различните диапазони на просрочие, плащанията и несъбрани суми и т.н. На тази база се определя процентът на загубата като несъбираемостта на дадената група фактури към просрочените фактури по дни. Обичайно, Дружеството приема, че датата на икономическата загуба от несъбираемост възниква за всички вземания след фактурирането им. Този период се изследва и преценява исторически. Дружеството няма практика да застрахова вземанията си от клиенти.

На второ място, Дружеството прецизира матриците за провизиране на обезценка на всеки портфейл като коригира определените проценти на база исторически данни за поведението на плащанията по издадените фактури и историческите загуби от несъбираемост, чрез включване на сценарии и прогнозна информация за определени макрофактори. Историческите проценти се коригират, за да отразят ефекта от бъдещо поведение на макроикономически фактори, за които е установена статистическа зависимост и за които се смята, че оказват влияние на способността на клиентите да обслужват и уреждат задълженията си.

Предвид краткосрочния хоризонт на вземанията (до 365 дни) и прогнозите на международни институции (ЕК, МВФ, Световна банка) за следващата 2019 година за развитието на българската и световната икономиката, анализът със сценарии на ръководството показва, че ефектите от промените в макроикономическата среда върху матрицата за провизиране са несъществени по размер към 31.12.2018 г.

Активите по договори с клиенти имат същите характеристики на риска както на търговските вземания по същите видове договори и клиенти. Следователно, Дружеството е приело, че очакваните нива на загуби за търговските вземания са приблизително сходни на нивата на загуби за активите по договори с клиенти и прилага едни и същи матрици за провизиране на обезценка.

За някои специфични индивидуални вземания се прилага отделен модел базиран на вероятностнопетеглени сценарии за събираемост.

Управление на капитала

Основната цел на управлението на капитала на Дружеството е да се осигури стабилен кредитен рейтинг и капиталовни показатели, с оглед продължаващото функциониране на бизнеса и максимизиране на стойността му за акционерите.

Дружеството управлява капиталовата си структура и я изменя, ако е необходимо, в зависимост от промените в икономическите условия. С оглед поддържане или промяна на капиталовата си структура Дружеството може да коригира изплащането на дивиденди на акционерите, да изкупи обратно собствени акции, да намали или увеличи основния си капитал, по решение на акционерите. През 2018 г., както и през 2017 г., няма промени в целите, политиките или процесите по отношение на управлението на капитала на Дружеството.

Характерно и за двата периода е, че то финансира дейността си при определено съотношение на собствен спрямо привлечен капитал, т. е. както от собствените си генерирани печалби, така и като поддържа установено ниво на търговски и други краткосрочни задължения и банкови заеми.

Съотношения – показатели за финансовата структура

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Собствен капитал / Пасиви	0,44	0,48
Заеми / Търговски и други краткосрочни задължения	0,37	0,54
Парични средства и еквиваленти / Пасиви	0,102	0,003

16. Цели и политика за управление на финансовия риск (продължение)

Допълнително, в таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структурата на капитала към края на периода. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на капитала. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства (краткосрочни и дългосрочни) и паричните средства и парични еквиваленти така, както са посочени в отчета за финансовото състояние. Общата сума на капитала е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал:

	2018	2017
	хил. лв.	хил. лв.
Общо дългов капитал, в т. ч.:		
Банкови заеми	1.904	20.469
Заеми от свързани лица	18.028	-
Намален с паричните средства и парични еквиваленти	(7.581)	(166)
Нетен дългов капитал	12.351	20.303
Общо собствен капитал	32.362	28.220
Общо капитал	44.713	48.523
<i>Съотношение на задлъжнялост</i>	<i>(0,28)</i>	<i>0,42</i>

Върху Дружеството няма външно-наложени капиталови изисквания. Структурата и управлението на привлечения капитал се осъществяват на ниво ЧЕЗ Груп.

17. Финансови инструменти

Справедливи стойности

Справедливата стойност на финансовите инструменти на Дружеството е определена като цената, която би била получена при продажбата на финансов актив или платена при прехвърлянето на финансов пасив в непринудена сделка между пазарни участници към датата на оценката. Дружеството счита, че справедливата стойност не би се различавала съществено от балансовата стойност за:

- Парични средства и краткосрочни депозити, търговски вземания, търговски задължения и други текущи финансови активи и пасиви – поради краткосрочния падеж на тези финансови инструменти, тяхната справедлива стойност се доближава до съответната отчетна стойност;
- Лихвоносни заеми и привлечени средства – олихвяват се с плаващи лихвени проценти, които разумно се очаква да бъдат до пазарните нива.

18. Събития след отчетната дата

Въз основа на информация, оповестена публично от ЧЕЗ а.с. в качеството му на мажоритарен собственик на Дружеството, на 23 февруари 2018 г. е подписан договор за продажба на участието му в българските дружества ЧЕЗ Разпределение България АД (включително неговото участие в ЧЕЗ ИКТ България ЕАД), ЧЕЗ Трейд България ЕАД, ЧЕЗ България ЕАД, ЧЕЗ Електро България АД, Фри Енерджи Проджект Орешец ЕАД и Бара Груп ЕООД с Инерком България ЕАД.

Сделката е предмет на одобрение от страна на Комисията за защита на конкуренцията в Р. България и процедурата е спряна към датата на одобрение за издаване на финансовия отчет.

Докато договорът за продажба е в сила, текат успоредни преговори с други страни/потенциални купувачи, които имат интерес към тези български дружества.

19. МСФО 16 Лизинг

Заглавие на стандарта	МСФО 16 <i>Лизинг</i>
Естество на промяната	<p>МСФО 16 <i>Лизинг</i> е новият стандарт за третиране на лизинговите договори. Той заменя МСС 17 <i>Лизинги</i> и свързаните с него ПКР + КРМСФО. МСФО 16 установява принципи и правила за признаване, оценка, представяне и оповестяване на лизинга.</p> <p>Отчитане при лизингополучателя МСФО 16 установява лизингополучателите да отчитат всички лизинги по единен модел, който налага балансовото им признаване, аналогично на отчитането на финансовия лизинг по МСС17. Съгласно новия стандарт един договор съдържа лизинг, ако той прехвърля правото да се контролира ползването на даден идентифициран актив. При стартирането на лизинга се признава актив, под формата на „правото на ползване” на отдадения актив, и финансов пасив, представляващ настоящата стойност на задължението за плащане на лизинговите суми. Единствените изключения са лизингови договори с кратък срок и/или ниска стойност. Лизингополучателите ще признават разходи за лихви по лизинговото задължение и респ. амортизационен разход – за формирания актив: “право на ползване”. Допълнително, те ще трябва да отчитат преоценка на лизинговото задължение при настъпване на определени събития (като например, промени в условията на лизинговия договор, промени в бъдещите лизингови плащания поради промени в определени величини (индекс, процент и др.под.), които се използват при изчислението на лизинговите плащания). В тези случаи лизингополучателите признават промените като корекция на пасива по лизинговото задължение и на правото за ползване на актива.</p> <p>Ако лизингополучателите изберат да ползват облекченията на стандарта за лизингови договори с кратък срок и/или на ниска стойност, то лизинговите плащания, свързани с тези договори следва да се отчитат като разходи на линеен принцип през периода на договора или на друга систематична база близка до отчитането на оперативен лизинг по МСС 17.</p> <p>Отчитане при лизингодателя МСФО16 не променя съществено счетоводното отчитане на лизинга за лизингодателите. Те ще продължат да класифицират всеки лизингов договор като финансов или оперативен, прилагайки на практика правилата по същество на досегашния стандарт МСС17, които остават непроменени в новия МСФО 16.</p>
Ефект	<p>Дружеството е прегледало и анализирано всички лизингови споразумения според изискванията на новия МСФО 16. Стандартът ще засегне основно оперативните лизинги на дружеството в качеството му на лизингополучател.</p> <p>Към 31.12.2018 г. то има неотменими ангажименти по 8 бр. договори за оперативен лизинг в размер на 409 хил. лв.. Според приблизителната оценка на Дружеството приблизително 22 хил. лв. от тези задължения са свързани с плащания по лизингови договори с кратък срок, които ще продължат да се признават по линеен метод като текущ разход в печалбата или загубата.</p> <p>Ефектите от промяната на счетоводната политика поради въвеждането на МСФО16 са представени по-долу.</p> <p>Бележки: а) Дружеството очаква да признае активи “право на ползване” приблизително за 917 хил.лв. на 1 януари 2019 г. и съответно задължения по лизинг в размер на 917 хил.лв. (след направени корекции за авансово платени или начислени лизингови плащания, свързани със съответните</p>

ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

към финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година

	<p>лизингови договори, признати към 31.12.2018 г.)</p> <p>б) Общо нетните активи на Дружеството няма да се променят, а текущите нетни активи ще се намалят със 190 хил.лв.</p> <p>в) Дружеството очаква нетната печалба за 2019 г. да се понижи приблизително с 4 хил.лв., в резултат от прилагането на новия стандарт.</p> <p>г) Наблюдаваният от него показател EBITDA се очаква да се повиши с около 200 хил.лв., поради отчитането на разходите за лизинг като разходи за амортизация на актива "право на ползване" и разходи за лихви на задължението по лизинг.</p> <p>д) Нетните парични потоци от оперативна дейност ще се увеличат, а нетните парични потоци от финансова дейност ще се намалят приблизително с 200 хил.лв., тъй като плащанията за главници по договорите за лизинг ще се отчитат изцяло към финансовата дейност.</p>
Дата на прилагане в дружеството	<p>МСФО16 е задължителен за приложение за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г. Дружеството е решило да не го прилага по-рано. То е избрало модифицирано ретроспективно приложение на новите правила на стандарта, от 1.01.2019 г. Сравнителните данни за годината (2018 г.), предшестваща първоначалното прилагане няма да бъдат преизчислявани.</p>